

6. Nu är vi komna till en ärlemans vägg, ärlemans vägg, ärlemans vägg.
där fryser sticklar i vårt skågg.
7. Nu se vi på er rökelseduns, rökelseduns, rökelseduns,
här få vi både kaffe och punsch.
8. Få vi öl och brännvin nu, brännvin nu, brännvin nu,
kalla vi dotren till silverbrud.
9. Få vi inte öl och brännvin nu, öl och brännvin nu, öl och brännvin nu,
så kalla vi dotren till kalvskinnsmus.
10. Nu tacka vi hela huse, huse, huse,
för det vi fått av kruse.
11. Adjö bjuder Staffan både stora och små, stora och små,
nu gå vi till en annan gård.
12. Nu gå vi till en annan gård, annan gård, annan gård,
så få vi se, vad vi där få.
- 13.¹ Go morron i huse, i huse!
Här få vi brännvin av kruse.
— hej hoffadira hej rallalalej,
kom bröder, låt oss lustiga vara,
en gång jul om året var,
hej hoffadiri faderalla —

F.

Jomala, Sviby. Sj. Erik Karlsson, f. 1840. Uppt. Alfheld Adolfsson 1929.

1. Staffan var en helig man.
— hållt fast fålan min —
Uti himlen tjänte han.
— hjälp mig nu och sang ti Staffan —
2. Där tjänte han så länge,
tills han blev en ängel.
3. Om inte pigan tänder upp ljus,
— hållt fast fålan min —
så slår vi sönder båd kannor och krus.
— hjälp oss nu och sang ti Staffan —

G.

Terjärv, kyrkbyn. Uppt. Oskar Holmqvist 1914—1915.

1. Staffan var en sjuker man,
öl och brännvin behöver han.
— sade sankte Staffan—
2. Skär och ren och fin och klar.
Ger du inte mig en vetebull,
så bökar jag din skorsten kull.

H. (str. enl. A: 1—5, 7^{1,2}, 7 a, 13, 8, 9, 9 a).
Iniö, Norrby. Sj. Iliä Aarne, f. 1861. Uppt.
A. Adolfsson 1928.

I. (1, 3, 2, 4, 5, 11, 6, 7^{1,2}, 12, 14, 13). Hout-
skär, Björkö. Sj. Matts Lindkvist, f. 1832.
Uppt. Otto Andersson.

J. (1, 3, 2, 4, 5 a). Lappträsk. Uppt. Th.
Wegelius 1870.

K. (1, 3, 2, 4, 6, 10). Hitis, Bötösö. Sj.

Sofia Svanström, f. 1859. Uppt. G. Dahl-
ström 1924.

L. (1, 2³¹, 4, 7^{1,2}). Pargas, Qvidja. Sj.
Vendla Vikman, f. 1856. Uppt. A. Adolfs-
son 1928.

M. (1, 3, 2, 4, 8). Helsinge, 1830-talet.
Uppt. A. O. Freudenthal 1866.

N. (1, 4, 10 a, 8). Strömfors. Sj. Henrik
Sylvestersson. Uppt. Henrik Kullberg 1911.

OTRYCKTA
TEXTER
Översikt.

¹ Strofen sjöngs vid inträdet i stugan. *Anm. av uppt.*

O. (1—4, 10, 13^{1,2}). Hitis. Uppt. G. Nikander 1913.

P. (1¹). Iniö, Kolkko. Uppt. G. Nikander 1913.

Q. (1). Dragsfjärd, Purunpää. Sj. Eva Jansson, f. 1841, Nagu, Nötö. Uppt. G. Dahlström 1924.

R. (1, 3, 2, 4). Tusby, Klemetskog. Sj. spelman Blomqvist. Uppt. Hanna Hagbom (även G. Lindberg).

S. (1, 2, 3 a, 4). Lappfjärd, Dagsmark.

Sj. Sofia Ekberg, f. 1877. Uppt. A. Adolfs-son 1930.

T.* (1, 8 a). Bergö. Uppt. Otto Anders-son 1902.

U.* (1, 6). Korsnäs. Uppt. H. Sundblad 1907.

V.* (1, 6, 11). Kvevlax. Sj. Karl Kniper. Uppt. V. Sjöberg 1898.

X* (1, 11). Malax. Sj. Ester Herrgård. Uppt. Bertel Malm 1921.

Avvikelser i H—X enligt A.

1¹ fåladräng J; S. had en fåladräng N; S. han var. . . X—1² [Han] O, V, X; vattnade S, X; vattna T, U; Där vattnade han sin f. f. J.

2¹ [de] J; T. de voro v. R, S; T. så var de v. K; Två så va di v. O; Tvenne. . . M—2² De äro varandra lika J; De voro båda l. K; De voro varandra så l. M; Dem va något lika O; De voro sin moder lika R, S.

3¹ enligt 2¹; Och två så vor ljusröda L—3² D. förtjante. . . I; D. t. nog s. f. H; D. draga för s. f. J; D. skaffa varandra s. f. K; D. skaffade själv sig f. R; D. ville hava s. f. M; Dom fick varandras f. O.

3 a Två de voro svarta. De voro ändå vackra S.

4¹ [väl] H, S; Femte var den a. I; En voro äppelgrå J; D. f. den var a. K, R; D. f. som var a. L; äppelgrå K, L, O; äppelgrå S; Femte han var äppelgrå M; Staffan had en äppelgrå N; Han f. han var a. O—4² Den skall S. rida på J; Den skulle S. rida på M; Den rider K, L; Han rider O; själver S. på K, L, O; Där rider själver S. på N; Som S. självr R; han rider på R; skulle rida på S.

5¹ red H, I.

5 a Och Staffan rider över gårdar och gränd. Tag upp dörren och släpp mig in J.

6¹ M. hon skurar rutan blank U; M. hon skurar grytan blank V; Och hör ni mor i s. K—6² Och steker s. I; Skall ni få smaka julgrisen K; Sen så ger hon U, V; varsen slant U; oss en slant V.

7¹ Dottren heter Ulla L—7² H. s. plätt i panna I; Hon gav brännvin och bulla L.

7 a Mor är i huse. Hon fyller på kruse H.

8¹ T. inte f. opp ljus H; Vill int dottren giva ljus M; Om int mor ger juleljus N—8² S. k. vi henne kalvskinnsmus M; Får hon het en kalvskinnsmus N; Så går vi hem och tar oss ett rus H.

8 a Flickorna se så glader ut. Kom och ge oss var sin sup T.

9¹ Fyller int pojarna. . . H—9² för lusehund H.

9 a** Du ligger och vänder näsan opp. Var är din makt, du arma kropp H.

10¹ Om vi int får staffasbullan full O; Får vi int smak julgrisen K—10² Ska vi stöt bondas muren kull O; Då slår vi ikull spisen K.

10 a Om int far ger åt hästen havra. Så får han smak uta gårdsgårdsstavra N.

11¹ Ä. n. far. . . I; Vår far han ju vid skåpet står V; Husbond han är ruterblank X—11² ger I; En sup han oss ur flaskan slår V; Sen så ger han oss varsin slant X.

12² men aldrig brinna I.

13¹ som vi fick O—13² D. satte. . . I; Den satt kroppen. . . H—13⁴ Och kraft i a. l. H.

Om kväde¹ saknas L, O; Hålt dig v. K, Q; Håll fast J, P; fålan men N; Vi tackom nu så gärna. *Versernas sista ord upprepas tre gånger i R—X. Om kväde² saknas* O; Hjälp oss så samt till Staffan J; Frisker opp, galler nog; tänder opp alla ljusa stjärnor K; Frisker upp, galler nok; alla ljusa stjärnor Q; Fast ingen dager synes än, fast stjärnorna på himmelen de lyser P; Ingen solen syntes än, fast stjärnorna de blänka N; Allt vid den ljusa stjärna; dagen synes icke mer fast stjärnorna de lysa M; Tackom vår Herre (el. Tackom vi) så gärna; ingen dager lyser än allt för den ljusa stjärnan L; Hejom lejom och lirom larom T; Hejon o lejon, liron, laron X; Hejum lejum, lirum, larum U; Hejom lejom lirom lara V; Gossar låt oss lustiga vara R, S, U; Gossarna låt oss lustiga vara T; Flickor V; låtom oss lustiga vara V, X; En gång jul om året bara T—X; En gång jul om året, om året R; En gång jul om åren är S; En gång jul om året R; O rio rio ralla lej S; Hejom lejom frallalalej T, V; Hejum lejum frallalalej U; Hejon o lejon trallalalej X.

* Visan har dansats som »jullek» (jfr melodierna).

** Strofen sjunges blott, om staffangossarna icke insläppas i gården. *Medd. av sångaren.*

25. Kung Vallemo.

a. PÄ, Nyl. III, 5. (F)

c. NA, S.L.S. 82, 18; även S.L.S. 125, 37. (B)

MELODI.

b. PO, I.N.E. Saml O. A.

d. KA, Nyl. III, 1. (A)

Översikt.

a. *Nl*, Pärnä.

Varianter.

Äck hör du frö-ken Gyl-len-borg, vad jag nu sä-ger dig. U - ti
lun - den. Vill du nu föl - - ja ur lan - det med
mig? För dem jag ha-ver tin-gat i min ung-dom.

b. *Nl*, Pojo.

Sj. *Herman Vendell* (uppger var. vara fr. slutet av 1700-talet). Uppt. Otto Andersson.

Och rid - da-ren han gån-gar sig på ko - nun - gens gård. U - - ti
lön - dom. Där - - u - - te för honom skö-na drottin-gen hon går. Det
rim-mar sig så väl i vå - ran ung - - dom.

c.¹ *Åb*, Nagu.

Uppt. O. R. Sjöberg 1887.

Kung Wal - le - - man han red sig till ko - nun - gens gård. U - - ti
Lon - don. För ho - - nom ko - nun - gens dot - ter

¹ Orig. tonart a-moll.

d. *Nl*, *Karis*.

Kung Val-de-mo lät kring-sko sin gån-ga-re god. Ut-i lön-dom.
Som int had va-rit sa-lad på fem-ton år. Det
rem-mar sig så väl i vår ung-dom.

- TEXT. A. KA, *Nyl*. III, 1. (d) D. »Kung Vallmon», HI, S.L.S. 367, 64.
Översikt. B. »Kung Valleman», NA, S.L.S. 82, E. »Kung Valleman», HI, S.L.S. 82,
18. (c) 289.
C. »Kung Valjon», NA, S.L.S. 82, 38. F. »Ellibrand och fröken Gyllenborg»,
PÅ, *Nyl*. III, 5. (a)

Varianter.

A.

Karis.

1. Kung Valdemo lät kring-sko sin gångare god,
— uti löndom —
som int had varit salad på femton år.
— det remmar sig så väl i vår ungdom —	men jag har också många, som vaktar
uppå mig.
2. Sen rider han sig uppå konungens gård.
Ute för honom må liten Stina stå.	5. På mig så vaktar fader, på mig så
vaktar mor,
på mig så vaktar syster, på mig så
vaktar bror.
3. »Hör du liten Stina, vad jag nu säger dig,
vill du hålla loven, den du lovade mig?»	6. Och på mig så vaktar den rid-daren gröm,
det mesta som jag rädes, så rädes jag
för honom.»
4. »Och väl vill jag hålla loven, den jag lovade dig,	7. Kung Valdemo han svänger om sin
gångare grå,
sen lyfter han liten kär Stina däruppå.

8. Kung Valdemo han red sig en
liten stund,
så mötte han riddaren i rosendelund.
9. »God dag, god dag kung Valdemo,
min redeliga vän,
var har du nu tagit din lilla små vän?»
10. »Den haver jag tagit på konun-
gens gård
med hårdaste våld genom järn och stål.»
11. »Adjö farväll, kung Valdemo,
min redeliga vän,
du far nu icke illa med din lilla små vän.»
12. Kung Valdemo han red sig i
grönande lund:
»Och lyster dig nu vila en liten en
stund?»
13. »Och intet är jag sömnig, och
intet är jag trött,
men liten en vila, den kund väl vara söt.»
14. Kung Valdemo han breder ut
sin kappa blå,
sen lyfter han lilla kär Stina däruppå.
15. »Kära kung Valdemo, I vaknen
upp nu,
jag hör min moders gällande ljud.
16. Jag hör min moders gällande
ljud,
som int har varit ut sen som hon stod
brud.
17. Jag hör min moder, också
min far,
som int har varit ut sen han brudgumme
var.
18. Kära kung Valdemo, I vaknen
upp nu,
jag hör ock mina bröder alla sju.»
19. Och hör du dina bröder alla
sju,
- och heter jag kung Valdemo, så räds
jag ej ännu.»
20. Kung Valdemo tog liten Stina
uti sin famn:
»I dag skall du icke mera nämna mitt
namn.»
21. Kung Valdemo han svänger om
sin gångare grå.
sen lyfter han lilla kär Stina däruppå.
22. Och första steget de redo ihop,
tolvtusen kungens hovmän han under
sig slog.
23. Och somliga han sparka och som-
liga han slog,
tolvtusen kungens här för hans fötter
dog.
24. »Och kära kung Valdemo, I
stillen nu ert svärd,
— uti löndom —
det var förvisst min fader och mor, som
ni där högg ihjäl.»
— den sorgen var visst himma i vår
ungdom —
25. Kung Valdemo han torkar av
sitt blodiga svärd:
»Och vor du ej min vän, visst vor du
detta värd.
26. Och vill du följa dina vänner
him igen,
eller vill du hellre följa en så blodigan
sven?»
27. »Och väl vill jag följa mina vän-
ner him igen,
men hellre vill jag följa en så blodigan
sven.»
28. Kung Valdemo han red sig ge-
nom tolvmilars skog,
men aldrig talte han det ringaste ord.

29. Kung Valdemo han red sig över
tolvmilars äng,
men aldrig var han glad mot sin lilla
små vän.
30. Kung Valdemo han red sig genom
tolvmilars by,
men aldrig så förde han den ringaste
gny.
31. Kung Valdemo han red sig genom
tolvmilars stad,
men aldrig så var han mot lilla vännen
glad.
32. Men sen så sade liten Stina för-
visst:
»Jag undrar på, att ni är så ängslig och
tyst.»
33. »Skall jag ej vara ängslig, skall
jag ej vara tyst,
jag har sju styngar i mitt vänstra bröst.
34. Skall jag ej vara ängslig, skall jag
ej fälla mod,
uppå min vänstra sida där rinner hjärte-
blod.»
35. Kung Valdemo han red sig på
sin kära faders gård,
ja ute för honom hans kära far månd stå.
36. »God dag, god dag, kung Val-
demo, min redelige son,
var har du tagit en så blekander vän?»
37. »Hon må väl vara bleker och
icke vara röd,
hon har väl själv sett sin far och mor död.
38. Hon må väl vara bleker, hon må
väl fälla mod,
hon har väl själver trampat uti sin fars
och mors blod.
37. Och kära ni fader, I salar av min
häst,
och kära ni moder, I skaffen mig nu
präst.
40. Och kära du min syster, du bäd-
dar upp min säng,
och kära du min broder, du fäster nu
min vän.»
41. »Och väl kan jag fästa vännen
efter din död,
om du kan säkert säga, att hon för dig
är mö.»
42. »Och intet annat har jag gjort
henne förnär,
än i den gröna lunden jag sov på hen-
nes knä.
43. Adjö, farväll min fader, adjö,
farväll min mor,
adjö, farväll min syster, adjö, farväll
min bror.
44. Adjö, farväll kär Stina, min allra
kära vän.
Jag skiljs nu bort med kvida från dig,
min kära vän.»
45. Om morgon innån dagen blev
ljus,
så var där tre lik i kung Valdemos hus.
46. Den ena var kung Valdemo, den
andra var hans mö,
— uti löndom —
den tredje var hans moder, i sorgen blev
hon död.
— den sorgen var visst himma i vår
ungdom —

B.

Nagu. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Kung Valleman han red sig till
konungens gård.
— uti London —
För honom konungens dotter står.
— det rimmar sig så väl uti vår ungdom —
2. »God afton, kung Valleman, min
redeliga vän.
Vart ligger resan så snart på denna kväll?
3. Och lyster dig mjöd eller lyster
dig vin,
eller lyster dig träda i brudahus med
mig?»
4. »Ej lyster mig mjöd, ej lyster
mig vin,
men väl vill jag träda i brudahus
med dig.
5. Ja väl så vill jag träda i brudahus
med dig,
om du håller loven, som du har lovat
mig.»
6. »Nog håller jag loven, som jag har
lovat dig,
men jag har så många, som aktar uppå
mig.
7. På mig så aktar fader, på mig så
aktar mor,
på mig så aktar syster, ja också väl min
bror.
8. På mig så aktar ock en riddare-
sven,
det mesta som jag rädes, så rädes jag
för den.»
9. Kung Valleman tog jungfrun uti
sin famn,
så rider han sig till en grön äng.
10. Kung Valleman han red sig till
en grön äng,
så mötte han den riddaren uti samma
stund.
11. »God afton kung Valleman, min
redeliga vän.
Var haver du tagit din lilla vän?»
12. »Jag haver henne tagit ifrån
konungens gål,
med stor allmakt genom järn och stål.»
13. Kung Valleman tog jungfrun
upp i sin famn:
»Om något blir på färde, så nämn nu
ej mitt namn.»
14. Kung Valleman han lade sig i
jungfrunes sköt,
så somna han in i en sömn så söt.
15. »Nu hörer jag mina bröders få-
lar sju,
och kära du kung Valleman, du sov ej
längre nu.
16. Nu hörer jag min faders förgyl-
lene klang,
som int har varit ut sen far min var
ung man.
17. Nu hörer jag min moders för-
gyllene ljud,
som int har varit ut sen som hon stod
brud.»
18. Och första slaget de redo ihop,
så slog han hela konungens hov.
19. Och andra slaget de redo ihop,
så slog han hennes bröder, ja alla sju.
20. Och tredje slaget de redo ihop,
så slog han hennes fader och moder
ned till jord.

21. »Kung Valleman, kung Valleman,
du stilla nu ditt svärd!
— uti London —
Det var ju min fader och min mor, som
du slog ihop.»
— den sorgen var visst tung uti vår
ungdom —
22. »Kung Valleman han torkar upp
sitt blodiga svärd:
»Och vore du ej min kärsta, ja detta
vor du värd.»
23. Kung Valleman han red (sig) ge-
nom tretti mils skog,
men aldrig han talte med jungfrun ett
ord.
24. Kung Valleman han red genom
tolv milars stad,
han skrämde alla väktare, som uti sta-
den var.
25. Kung Valleman han red sig till
konungens gård,
uti för honom hans far och mor de stå.
26. »God afton, kung Valleman, min
redelige son.
Var har du tagit en så blek och blå vän?»
27. »Hon må nu vara blek och intet
vara röd,
- hon haver sett sin faders och sin mors
död.»
28. «Och kära ni min fader, I bärigen
min häst,
och kära min moder, I skaffen mig präst.
29. Och kära du min syster, du bädd
nu upp min säng,
och kära du min broder, du tag min
lilla vän.»
30. »Ja väl vill jag taga henne efter
din död,
om jag kund få veta, om hon är från
dig mö.»
31. »Ja väl kan jag säga, att hon är
från mig mö,
endast en kyss den jag av henne tog.»
32. Om morgonen bittida, förrän
dagen blev ljus,
då var det tre lik uti kung Vallemans
hus.
33. Den ena var kung Valleman, den
andra var hans brud,
— uti London —
den tredje var hans moder, uti sorgen
blev hon död.
— den sorgen var så tung uti vår ung-
dom —

C.

Nagu. Sj. S. Danielsson. Uppt. J. E. Wefvar 1880-talet.

1. Kung Valjon han rider på konun-
gens gård,
— uti London —
och uti för honom hans kära jungfru
står.
— det rimmar sig så väl uti vår ung-
dom —
2. »Och lyster dig möd eller lyster
dig vin,
eller lyster dig följa i brudahus med
mig?»
3. »Mig lyster ej möd, mig lyster ej
vin,
mig lyster ej följa uti brudahus med dig.»
4. Och väl så kunde jag följa uti
brudahus med dig,
men det är så mången, som aktar efter
mig.
5. Ett mig så aktar fader, ett mig så
aktar mor,
ett mig så aktar syster, ja även lilla bror.

6. Ett mig så aktar ock en riddare
så snäll,
och mesta som jag rädes, så rädes jag
för den.»
7. Kung Valjon tar jungfrun och
lyfter på sitt ök.
Sen rida de sig allt åt en grön äng.
8. Sen rida de sig allt åt en grön
lund.
Där vill kung Valjon vila sig en stund.
9. »Jag hör mig faders klingande
klang,
som int har varit in allt sen han blev
ung man.
10. Jag hör min moders klingande
ljud,
som int har varit ut allt sen hon var
ung brud.
11. Jag hör min bröders skrålande
ljud,
och hör du kung Valjon, du sov ej
längre nu.»
12. »Och hör du dina bröders skrå-
lande ljud,
så heter han kung Valjon, som dig skall
hjälpa nu.»
13. Och första slaget de redo ihop,
— uti London —
så slog han hennes bröder, ja de ock
alla sju.
— den sorgen var visst tung uti vår
ungdom —
14. Och andra slaget de redo ihop,
så slog han hennes far och mor, att de
föll till jord.
15. »Kung Valjon, kung Valjon, du
lindra nu ditt svärd.
Min dotter skall du få, och henne är
du värd.»
— det rimmar o. s. v. —
16. «Kung Valjon, kung Valjon,
du lindra ditt svärd.
Och detta var min far och mor, som du
slog ihjäl.»
— den sorgen o. s. v. —
17. Kung Valjon han torkar sitt
blodiga svärd:
»Var du icke min mö, ja detta vor du
värd.
18. Och vill du nu följa en blodiger
sven,
eller vill du nu följa dina vänner hem
igen?»
19. »Och intet vill jag följa mina
vänner hem igen,
men väl skall jag följa en blodiger sven.»
20. Kung Valjon han rider över sju
milars skog.
Han talte ej med henna det ringaste ord.
21. Kung Valjon han rider genom tre
milars stad,
förskräckte alla väktare i staden var.
22. Kung Valjon han rider på sin
kära faders gård,
och uti för honom hans kära fader stå.
23. »God afton kung Valjon, väl-
kommen igen.
Var har du tagit en så blodlöser vän?»
24. »Hon må väl vara bleker, hon må
ej vara röd,
hon haver ju sitt sin fars och mors död.
25. Hör ni min fader, I tagen min
häst,
och hör ni min moder, I skaffen mig
präst.
26. Och hör du min syster, du båd-
dar mig säng,
och kära du min broder, tag du min
lilla vän.

27. »Och väl så kunde jag taga din
lilla vän,
om jag nu visst att hon kom från dig
ren.»
28. »Och väl så har hon kommit ifrån
mig ren,
en enda kyss jag henna haver gett.»
29. Om morgonen bittid då dagen
blev ljust,
så var där tre lik i kung Valjons hus.
30. Det ena var kung Valjon, det
andra var hans mö,
- det tredje var hans moder, av sorgen
blev hon död.
31. Sen lade de likena alla på en bår,
och frun och mamseller de krusade
deras hår.
32. Sen lade de likena alla uti en
grav,
där sova de sött, ja intill domedag.
33. Där växte en lind uppå alla
deras grav,
— uti London —
det ena bladet tager det andra uti famn.
— den sorgen var visst tung uti vår
ungdom —

D.

Hitis, Bolax. Ur F. B. Grönings visbok, dat. 1873. Uppt. Greta Dahlström 1924.

1. Kung Vallmon han rider uppå
konungens gård.
— uti löndom —
För honom där sköna jungfrun stod.
— det rinner sig så lätt uti vår ung-
dom —
2. »Lyster dig mjöd eller lyster dig
vin,
eller lyster dig att följa uti brudhus med
mig?»
3. »Ej lyster mig mjöd och ej lyster
mig vin,
ej lyster mig att följa uti brudhus med
dig.»
4. »Och väl så kunde jag följa i brud-
hus med dig,
men det är så mången, som aktar efter
mig.
5. Mig aktar fader och mig aktar
mor,
mig akt ar syster och ävenså bror.»
6. Kung Vallmon tog jungfrun och
satte på sin ök.
Så redo de bägge allt åt en grön äng.
7. Så redo de bägge allt åt en grön
äng.
De plockade blader och bäddade säng.
8. »Nu hör jag min faders klingande
klang,
som intet har varit ute sen han var ung
man.
9. Nu hör jag min moders klagande
ljud,
som intet har varit ute sen hon stod
brud.
10. Nu hör jag min bröders skrå-
lande ljud,
och kära kung Vallmon, sov intet nu.»
11. »Hör du din bröders skrålande
ljud,
så heter han kung Vallmo, som dem
höra skall till slut.»

12. Första steget de redo ihop,
så slog han hennes far och mor så att de
föll till jord.

— den sorgen var väl tung uti vår
ungdom —

13. Andra slaget de redo ihop,
så slog han hennes bröder, ja de alla sju.

14. »Kung Vallmon, kung Vallmon,
du lindra ditt svärd.
Visst du intet, att det var min far och
mor, som du slog ihjäl?»

15. Kung Vallmon han torkar av
sitt blodiga svärd:
»Vor icke du min fästemo, så fore du
den färd.»

16. Kung Vallmon han red över sju-
milars skog,
som int han talt med jungfrun ett så
ringaste ord.

17. Kung Vallmon han red över sju
milars stad,
förskräckte alla vakter, som uti sta-
den var.

18. Kung Vallmon han red på sin kär
faders gård,
och ute för honom hans kära fader stod.

19. »God afton, god afton, min käre
son igen.
Var har du fått en så blåbleker vän?»

20. »Hon må väl vara bleker och
icke vara röd,

ty hon haver sett sin fars och mors
död.

21. Och den har jag tagit på ko-
nungens gård,
ja, med ett starkt vapen båd järn och
stål.

22. Kära ni min fader, I tagen i min
häst.
Kära ni min moder, skaffen mig präst.

23. Kära ni min syster, I bädda mig
säng.
Kära min broder, tag du min vän.»

24. »Väl så kunde jag taga din lilla
vän,
om jag nu visste att hon var kommen
ren.»

25. Om morgonen bitti förrn dager
blev ljus,
så var där tre lik uti konungens hus.

26. Kung Vallmon var den ena och
den andra var hans mö.
Den tredje var hans moder, som av sor-
gen gick dö.

27. Så lade de likena alla på en bår,
fröknar och mamseller de krusa deras
hår.

28. Så lade de likena alla i en grav.
— uti löndom —
Där sova de nöjda, ja intill domedag.
— den sorgen var väl tung uti vår ung-
dom —

E.

Hitis, Högsåra. Sj. Edla Jakobsson. Uppt. J. E. Wefvar 1870-talet.

1. Kung Valleman han salar upp
sin gångare grå,
— uti lunden —
sen rider han sig upp till konungens
gård.
— det rimmar sig så lätt i vår ung-
dom —

2. När som han kom upp till ko-
nungens gård,
uti ståndar jungfrun med utslaget hår.

3. Kung Valleman han rider upp till
rosende lund
Sen tager han sig en så sötan sömn.

4. »Hör du kung Valleman, du sov intet nu,
jag hörer min moders förfålande¹ ljud.
5. Jag hörer min faders förklign-
gande klang,
han har int varit ut sen som han var man.
6. Jag hörer min moders förfålande
ljud,
hon har int varit ut sen som hon stod
brud.
7. Hör du kung Valleman, sov intet
nu,
jag hörer mina bröder alla sju.»
8. »Hör du dina bröder alla sju,
så är jag din kung Valleman, som dig
skall frälsa nu.»
9. Första slaget de redo ihop
— uti lunden —
så slog han hennes far och mor, så att
de föllo till jord.
— den sorgen var så tung i vår ung-
dom —
10. Andra slaget de redo ihop,
så slog han hennes bröder i alla sju.
11. »Kung Valleman, kung Valleman,
stilla ditt svärd,
ty detta var min far och min mor, som
du nu slog ihjäl.»
12. Kung Valleman han torkar sitt
blodiga svärd.
»Vore du ej min fästemo, detta var du
värd.»
13. Kung Valleman han rider genom
tolv milars skog,
förrän som han talte det ringaste ord.
14. Kung Valleman han red genom
sexmilars stad.
Han förskräckte alla väktare, som uti
staden var.
15. Kung Valleman han rider till sin
kära faders gård,
och uti stod hans fader allt för sin kära
son.
16. »God dag min kung Valleman,
var har du varit nu,
var har du tagit din blekröda brud?»
17. »Henne har jag tagit uppå ko-
nungens gård,
och henne har jag tagit genom järn och
stål.
18. Kära min fader, I bärgen min
häst,
och kära min moder, I skaffen mig präst.
19. Kära min syster, bädda min säng,
och kära min broder, tag min lilla vän.
20. Om morgonen bitti, då dagen
blev ljus,
så stod där tre lik i kung Vallemans hus.
21. Den ena kung Valleman, den
andra var hans mö,
den tredje var hans moder, som av
sorgen blev död.
22. Sen lade de alla likena uppå
en bår,
— uti lunden —
och möjar de krusa deras hår.
— den sorgen var så tung i vår ung-
dom —

¹ Troligen: förföljande. *Uppt:s not.*

F.

Pärnä.

1. »Ack hör du fröken Gyllenborg,
vad jag nu säger dig,
— uti lunden —
vill du nu följa ur landet med mig?»
— för dem jag haver tingat i min ungdom —
2. »Huru skall jag följa ur landet
med dig?
Jag haver så många, som vakta på mig?»
3. Men Ellibrand han sadlar sin
gångare grå,
så ryckte han fröken Gyllenborg där-
uppå.
4. Så redo de bägge ett litet stycke
fram,
där mötte fröken Gyllenborg sin förra
fästeman.
5. »Och väl så känner jag den röd-
blommand kind,
men inte så känner jag den vita herme-
lin.»
6. »Kära min herre, I sägen icke så,
det är ju så mången som är varandra
lik.»
7. Så redo de bägge allt till en grön
lund,
där lyste fröken Gyllenborg att vila en
stund.
8. Ellibrand la sitt huvud i jumfru-
nens sköt,
där somnade han en sömn så söt.
9. »Ack hör du nu Ellibrand, vad jag
säger dig,
nu hörer jag min faders guldsmidda
ljud.
10. Ack hör du nu Ellibrand, vad
jag säger dig,
nu hörer jag min faders raska hovmän.»
11. »Och hörer du din faders raska
hovmän,
så heter jag ock Ellibrand.
12. Men när som jag kommer till
striden fram,
du kära fröken Gyllenborg, nämn icke
mitt namn.
13. Och när jag nu kommer till stri-
den som mest,
du kära fröken Gyllenborg, håll fast
min häst.»
14. Det första slaget som Ellibrand
slog,
så slog han hennes fader och sju bröder
med.
15. »Och hör du nu Ellibrand, du
stillar ditt svärd.
Nu haver du slagit min fader ihjäl.»
16. Och Ellibrand han torkade sitt
blodiga svärd:
»Och vore du ej min fästemo, se detta
vore du värd.»
17. Och Ellibrand han sadlar sin
gångare grå,
själv lyfte han fröken Gyllenborg där-
uppå.
18. Och väl så redo de över tretti-
mila skog,
som inte han talte med henne ett ord.
19. »Och hör du Ellibrand, vad jag
nu säger dig.
Varför så talar du ej mera med mig?»

20. »Jag orkar ej mera tala med dig,
ty blodet den rinner så strid uti mig.»

21. Så redo de bägge till Ellibrands
gård,
och Ellibrands moder för honom mån-
de stå.

22. »Ack hör du Ellibrand, vad jag
nu säger dig.
Varför förer du en så bleker brud med
dig?»

23. »Hon må nu vara blek och intet
mera röd,
hon haver nu varit med på sin kära fa-
ders död.

24. Och kära min moder, I bädden
upp min säng,

sig lyster att vila en sjuker unger-
sven.

25. Och kära min moder, I skaffen
en präst,
det tyckes behövas mig som allra
mest.»

26. Om morgonen bitti, när dagen
var ljus,
då var det tre lik uti Ellibrands hus.

27. Den ena var Ellibrand, den andra
var hans mö,
— uti lunden —
den tredje var hans moder, av sorg var
hon död.
— för dem jag haver tingat i min ung-
dom —

26. Ramunder.

a. KÖ, B.F.A. n:r 45 a.	f. ES, I.N.E. Saml. O. A. (F)
b. KÖ, S.L.S. 383, 65.	g. NA, S.L.S. 352, 124. (E)
c. BO, I.N.E. Saml. O. A.	h. FB, I.N.E. Saml. O. A.
d. KY, Nyl. III, 108. (A)	i. LF, R6, 192 (193), 1. (B)
e. Ö. Nl., Nyl. III, 112.	j. LF, S.L.S. 523, 82. (D)

MELODI.
Översikt.

a. Ål, Kökar.
Sj. Karolina Finneman.

Fonogr. Otto Andersson. *Varianter.*
Kop. Greta Dahlström.

1. Fem-ti al-nar ti bu-xe -- tyg och fem-ton ti bu-xe -- rem-mor.
Det-ta gör mig näs-tan strång, sa - de Ra - mun - der, jag får nog
stig min jäm - na gång, sa -- de Ra - mun - der.

2.¹ Ramun-der gick sig i ber - get in, där al - - la små trol - lor - na
så - to. Och al - - la små troll som i ber - get satt, - de
mån - de för Ra - mun - der grå - ta. Grå - ten int för mej, sa - de
Ra - mun - der. Jag lo al - - der åt er, sa - de Ra - mun - der.

3. Och Ramun-der bör - ja - de ras - ka och slå lik - som en mo - - di - ger

¹ Ett fragment av v. 2, där sångerskans minne svek, har utlämnats.

hjä-l-te. Och al-la små troll som i ber-get satt, de
 mån-de till jor-den ned fal-la. Här in-ne rå-der jag, sa-de
 Ra-mun-der. Här in-ne står mig mycket bra, sa-de Ra-mun-der.

4. [Ra-mun-der] gick sig ett styc-ke fram, där fick han se stor jät-tu-ren
 stån-da. (Och jät-tu-ren tog i) Och Ra-mun-der tog i
 jät-tu-rens skägg, så slet han köt-tet från tändren. Vål il-la gri-nar
 du, sa-de Ra-mun-der. Dess vär-re sir du ut, sa-de Ra-mun-der.

5. Och Ra-mun-der tog sitt sto--ra svärd, det han kal-la Dum-lin-gen
 dy-ra, och hug-ger så jät-tu-rens hu-vud å, så det for tri
 span-ska mi-lar. Jag tänk-te att det in-te skul-le ta, sa-de
 Ra-mun-der. Men det nap-pa li-ka bra, sa-de Ra-mun-der.

b. *Ål*, Kökar, Österbygge.
Sj. *Juliana Hollmén*, f. 1867.

Uppt. Greta Dahlström 1925.

Och Ramun-der var sig en bätt-re man, om han ha-de bätt-re
klä-der. Och frö-ken hon gav ho-nom klä-der-na ny ut-av
bast och bul-dan det gro-va. Det-ta pas-sar in-tet bra,
sa-de Ramun-der. Det-ta vill jag in-tet ha, sa-de Ramun-der.

c. *Nl*, Borgå, Kurböle.
Sj. *Lovisa Blomkvist*, f. 1846.

Uppt. Otto Andersson 1908.

Ra-mun-der vo-re en bätt-re kar, om han ha-de bätt-re
klä-der. Drott-nin-gen gav ho-nom klä-der-na grov, bä-ra bast och blag-
garn det gro-va. To-ko vill jag in-te ha,
sa-de Ra-mun-der. To-ko stå mig in-te väl i
lag, sa--de Ra-mun-der den un--ge.

d. *Nl*, Kyrkslätt.

Ra-mun-der skul-le va-ra bätt-re karl, ba-ra han sku ha bätt-re
Drott-nin-gen gav ho-nom klä-der-na ny, bas--tu blag-garn det

¹ även

klä - - der.
gro - - va. To-ko vill ja in - te ha, sa - de Ra-mun-der.

To-ko står mig in - te bra, sa - de Ramun-der den un - ge.

e. Ö. Nl.

Och Ra-mun - der skul - le va - ra bätt - - re karl, ba - ra
han sku ha bätt - re klä-der. Drott-nin-gen gav ho-nom klä-der-na ny,
bas - - tu - blag - garn det gro - va. To-ko vill ja in - te ha, sa - de
Ramun-der. To-ko står mig in - te bra, sa - de Ramun-der den un - ga.

f. Nl, Esbo.

Sj. *Johanna Lindström*, f. 1839.

Uppt. Otto Andersson.

g. Åb, Nagu, Nötö.

Sj. *Eva Jansson*, f. 1841.

Uppt. Greta Dahlström 1923.

Ramun-der gån-gar sig i kam - ma-ren in, där al - la små
Och hör ni små skräd-da-re vad jag nu sä-ger er, vill ni sy åt

skräd-da - re - na sut - to.
Ra - mun - der klä - der. Var - för ic - - ke de, sa - de

skräd - da - re. Det gör oss in - tet men, sa - de skräd - da - ren den un - ge.

h. Åb, Finby, Pettu.
Sj. Tilda Troberg.

Uppt. Otto Andersson.

Fem - ti - o al - nar till by - xe - tyg och fem - ton till lin - nin - gar och

rem - mor. Gör de mig för trång, sa - de Ramunder. Att jag måt - te få min

gång, sa - de Ramun - der den un - ge.

i. Öb, Lappfjärd.
Sj. J. H. Runbäck.

Uppt. J. E. Wefvar—G. Appelberg 1877.

Drott - nin - gen skänkte ho - nom klä - der - na ny av lin - tyg och

blagarn det gro - va. Nej, så - dant vill jag in - tet ha, sa - de Ramunden, ty

det - ta pas - sar mig ej bra i lag, sa - de Ramun - den den un - ge.

j. Öb, Lappfjärd.
Sj. Selma Ros, f. 1878.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1930.

Och Ram - un - der han tänk - te till en bätt - re kar att bli, om

han nu ny - a klä - der skul - le ha - va. Och drott - nin - gen skänkte ho - nom

klä - der-na ny allt ut - av linn och bla-gan-det så gro-ver. Så-dan vill jag
 in - te ha, sa - de Ramunder. Den pas-sar mig ej bra i lag,
 sa - de Ramunder den un - ge.

- TEXT. A. KY, Nyl. III, 108. (d) D. LF, S.L.S. 523, 83. (j)
 Översikt. B. »Ramunds visa», LF, R3, 165, E. NA, S.L.S. 352, 124 b. (g)
 149. (i) F. ES, Svenssons saml. 6, 4. (f)
 C. HI, S.L.S. 82, 282.

Varianter.

A.

Kyrkslätt.

1. Ramunder skulle vara bättre
 karl,
 bara han sku ha bättre kläder.
 Drottningen gav honom kläderna ny,
 bastu blaggarn det grova.
 »Toko vill ja inte ha»,
 sade Ramunder.
 »Toko står mej inte bra»,
 sade Ramunder den unge.
2. Ramunder skulle vara bättre karl,
 bara han sku ha bättre kläder.
 Drottningen gav honom kläderna ny,
 silke och sammet det fina.
 »Toko vill ja gärna ha»,
 sade Ramunder.
 »Toko står mej ganska bra»,
 sade Ramunder den unge.
3. Och Ramunder gick sig i sten-
 stugan in,
 där alla små skraddare voro.
 »Och hören vad jag nu eder säga vill,
 säg vill ni göra Ramunder kläder?»
 »Varför inte det,»
 sade Ramunder.
4. Och femtio alnar till byxetyg,
 och femton till byxeremmar.
 »Det är nu alltför trångt»,
 sade Ramunder.
 »Jag kan int stig min rätta gång»,
 sade Ramunder den unge.
5. Och Ramunder steg i skeppet in,
 så de knaka och braka i varje vrangat.
 »Int förgås vi än»,
 sade Ramunder.
 »Vi ska segla än»,
 sade Ramunder den unge.
6. Ramunder steg sig ett stycke på
 land,
 där såg han var sju jättar stånda.
 Den minsta sa: »Ramunder tar jag
 uppå lillfingret mitt
 och kastar honom högt över stängen.»
 »Ja int allena du»,

sade Ramunder.

»Ja fast ni kommer alla sju»,
sade Ramunder den unge.

7. Och Ramunder tog till storsvärdet
sitt,
det han kallade Dymlingen dyra.
Slog han så sju jättars huvud utav,
så att de blödde till döda.
»Där ligger ni nu alla sju»,
sade Ramunder.
»Här står jag karl ännu»,
sade Ramunder den unge.

8. Ramunder gick sig ett stycke
fram,
där såg han storjätten stånda.
»Du har tänkt att narra mig»,
sade Ramunder.
»Men nu skall jag hårda dig»,
sade Ramunder den unge.

9. Och första taget de togo ihop,
så togo de med händer.
Och Ramunder ryckte i jättens skägg,
så att tandköttet lossa från tänder.
»Illa grinar du väl nu»,
sade Ramunder.
»Men värre ser du ut»,
sade Ramunder den unge.

10.¹ Och Ramunder tog till storsvär-
det sitt,
det han kallade Dymlingen dyra.
Slog han så storjättens huvud utav,
så mycket sju par oxar kunde draga.
»Och där så ligger du nu ren»,
sade Ramunder.
»Här står jag karl allen»,
sade Ramunder den unge.

11. Och Ramunder steg sig av ber-
get ned,

där alla små trollena voro,
körde dem alla uti en ring
och dem till jorden dömde.
»Gråten int för mig»,
sade Ramunder.
»Inte hårdar jag mot er»,
sade Ramunder den unge.

12. Ramunder steg uppå borggården
in,
där de lekte boll och gulltärning.
»Vackert leker ni»,
sade Ramunder.
»Får jag leka med»,
sade Ramunder den unge.

13. Konungen öppnade luckor och
damm,
och såg sig ut över nejden.
»Vad ä de för en kämpe så väldig och
stor,
som runnit upp här på min gård»,
sade kungen.
»Och känner du inte mej»,
sade Ramunder.
»Jag är nu allt Ramunder jag»,
sade Ramunder den unge.

14. Ramunder slog sina händer ihop,
så att jorden hon skälva och bäva.
Och alla små fåglar, som sjöngo så.
grant,
till jorden nedföllu de döda.
»Och kommer du int ner»,
sade Ramunder.
»Så rättnu blir jag vred»,
sade Ramunder den unge.

15. »Käre min Ramunder, låt mig
nu lev,
du gör mig alls ingen skada.
Min yngsta dotter vill jag gå åt dig,
och halva mitt rike med henne.»

¹ I en uppt. från Pojo finnas här följande verser:
Det andra taget de togo ihop,
så togo de med vrede.
Det stora blodberget de stodo uppå,
det trampa de neder i lera.

»Din yngsta dotter tar jag när jag vill»,
sade Ramunder.

»Och halva ditt rike därtill»,
sade Ramunder den unge.

16. »Käre min Ramunder, låt mig
nu lev,
du gör mig alls ingen skada.
Min äldsta dotter vill jag ge åt dig,
och hela mitt rike med henne.»
»Din äldsta dotter tar jag när jag vill»,
sade Ramunder.

»Och hela ditt rike därtill»,
sade Ramunder den unge.

17. Och Ramunder tog till stor-
svärdet sitt,
det han kallade Dymlingen dyra.
Slog han så konungens huvud utav,
så blodet rann an till döda¹.
»Där ligger du allt ren»,
sade Ramunder.
»Har står jag karl allen»,
sade Ramunder den unge.

B.

Lappfjärd. Sj. J. H. Runbeck. Uppt. J. E. Wefvar 1875—1876.

1. Drottningen skänkte honom klä-
derna ny
av lintyg och blagarn det grova.
»Nej sådant vill jag intet ha», sade
Ramunden,
»ty detta passar mig ej bra i lag»,
sade Ramunden den unge.

2. Drottningen skänkte honom klä-
derna ny
av sammet och silke det fina.
»Ja sådant vill jag hav», sade Ramun-
den,
»ty detta passar ju mig bra i lag»,
sade Ramunden den unge.

3. Och Ramunden gångar sig på
skräddarhuset in,
där alla de små skräddare såto.
»Men hören käre skräddarmästare,
vill ni sy åt mig ett par böxor?
Men gör dem intet trång», sade
Ramunden,
»att jag får gå min räta gång»,
sade Ramunden den unge.

4. »Hundrade alnar till byxetyg,
femtio till byxespänntampar,
men gör dem intet trång», sade
Ramunden,

»att jag får gå min räta gång»,
sade Ramunden den unge.

5. Och Ramunden han tacklade
skeppena sju
och foro över havet det svarta,
där mötte han jätten den stora.
Och första taget de nappades,
så trampade de hälleberget ner i lera.
Och andra taget nappade Ramunden
i jättens långa skägg,
så att köttet det lossnade från tändren.
»Och illa grinar du», sade Ramunden,
»men ännu värre ser du ut»,
sade Ramunden den unge.

6. Och Ramunden han tacklade
skeppena sju
och foro över havet det röda.
Där kommo han på trollebergit in,
där alla de små trollena såto.
»Varför jäven gråter du», sade Ramun-
den,
»jag gråter intet er»,
sade Ramunden den unge.

7. Och Ramunden han tacklade
skeppena sju
och foro över havet det svarta.

¹ Pojo: Högg han då konungens huvudet utav, så att det flög femton spanska mila.
Anm. i Nyl. III.

Då kommo han på där tre konungar
stridde.

»Och denna lek passar mig förbajska
bra», sade Ramunden,
»ty här skulle jag visst vill va»,
sade Ramunden den unge.

8. Konungen blev rädd och sprang
inom lås och lykta dörrar.
Ramunden han fattade dörrena fast,
så gångjärnen lossnade från väggen.
»Nu är jag väl kommen in», sade
Ramunden,
»men tänk vad jävel det kostar på
tjuvapälsen din»,
sade Ramunden den unge.

9. Konungen bödo honom halva
riket sitt
och yngsta dottern till äkta.
»Dottern din tar jag när jag vill», sade
Ramunden,
»och riket ditt det hör mig till»,
sade Ramunden den unge.

10. Då drogo han upp hans långa
svärd
och högg hans huvud av,
så att det flög sju spanska milar.
»Här skall du få si», sade Ramunden,
»för att intet vill låta mig vara med dig»,
sade Ramunden den unge.

C.

Hitis, Böleby. Sj. Gustaf Söderman, f. 1807. Uppt. J. E. Wefvar 1878—1879.

1. Ramunder vore en bättre kar,
om han hade bättre kläder.
— — — — —
— — — — —

2. Drottningen gör Ramunder klän-
ningen ny
av bastblagarn det grova.
»Detta vill jag intet ha,
det står mig intet bra»,
sade Ramunder den unga.

3. Drottningen gjorde honom en
klänning ny
av silke och sammet det fina.
»Ja detta vill jag ha,
det står mig ganska bra»,
sade Ramunder den unga.

4. Ramunder gick till skraddaren in:
»Vill du göra åt mig en klänning ny?»
sade Ramunder den unga.

5. »Femti alnar till byxetyg,
femtio skall vara till rimmar.
Detta skall du göra mig,
om du skall byxorna sömma»,
sade Ramunder den unga.

6. »Men gör ej byxorna trång,
att jag får gå min gång»,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

7. Ramunder stiger i skeppet in,
det brakar i var en vrånga.
Alla båtsmän, som på skeppet var,
tänkte det skulle förgånga,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

8. »Intet förgås vi här,
då vi segla likväl»,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

9. Han segla över till jättrarnas land,
allt där som jättrarna bodde.
Förste man, som på landet sprang,
var Ramunder den förste.

10. »Våga inte mer,
våga inte fler»,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

11. Ramunder gick sig åt vägen
fram,

där han såg sju jättrar stånda
— — — — —

12. Jättrarnas äldste son, som mäktigast i hopen var (sa):
»Tar jag dig på mitt minsta finger,
så skall jag kasta dig över stånga.»

13. »Icke allenast du,
kommen alle sju»,
— — — — —
sade Ramunder.

14. Ramunder drog ut sitt förgyllene svärd,
som han kalla dymblingen den dyra.¹
Så hugd han alla sju jättrarnas huvud av, och blodet det rann dom till döda.

15. »Där liggen I alle i rad,
ännu står jag kvar»,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

16. Ramunder gick sig ett stycke fram,
där såg han stor jättturn stånda.
Hundra alnar så vore han lång,
och femti så vore han bred.

17. Och starka gråberget de stodo uppå,
så trampa de ner till lera.
— — — — —

18. Och första taget de togo ihop med händer.²
Ramunder fatta i jätturins skägg,
så kyttit lossa från tänder.
»Illa grinar du,
sju värre ser du ut»,
sade Ramunder den unga.

19. Andra taget de togo ihop så togo de ihop med vrede.
»Detta blir en hårdan lek»,
sade jättturn
»Det är nyss begynt»,
sade Ramunder den unga.

20. Ramunder drog ut sitt förgyllene svärd,
som han kalla dymbling den dyra,
så hugd han stora jättturns huvud av,
som sju par oxar knaft orka draga.

21. Han lasta skeppena sju med gull och ädla stenar
och segla tillbaka till kejsarens land och in på borggården.

22. Kejsaren ut genom fönstret såg:
»Vad är det för en kämpe,
som har kommit på vår gård?»
— — — — —

23. »Tala icke mer,
tala icke fler,
jag har lust att mörda dig»,
— — — — —
sade Ramunder den unga.

24. Kejsaren han stängde sina dörrar fast.
Ramunder fatta i dörren med hast,
så gångjärnen remna och murana sprack,
och stenarna ramla neder.

25. Ramunder drog ut sitt förgyllene svärd,
som han kalla dymblingen den dyra.
Så hugd han kejsarens huvud av,
och det flög femton spanska milar.

¹ En del säga: ymliga dyra d. v. s. ganska dyra. *Anm. av uppt.*

² Somliga säga: som vänner. *Anm. av uppt.*

D. (str. enl. A: 1, 2³⁻⁸, 3, 4). Lappfjärd. Sj. Selma Ros, f. 1878. Uppt. A. Adolfsson 1930.

E. (3, 4, 1³⁻⁸, 2³⁻⁸, 9³⁻⁸). Nagu, Nötö.

Sj. Eva Jansson, f. 1841. Uppt. G. Dahlström 1923.

F. (9, 3³⁻⁸, 4). Esbo. Sj. Johanna Lindström, f. 1839. Lärt visan av sin mor. Uppt. A. P. Svensson.

OTRYCKTA
TEXTER
Översikt.

Avvikelser i D—F enligt A.

¹ Och R. han tänkte till en b. k. att bli D—¹³ Om han nu nya kläder skulle hava D—¹³ Jungfrun. . . E; skänkte D—¹⁴ Av bastblagarn d. g. E; Allt utav linn och blagandet så grover D—¹⁵ Sådan D; Sådant E; icke D—¹⁷ Sådant E; Den passar mig ej bra i lag D.

²³ enligt ¹³ E, D —²⁴ Av silke. . . E; Allt utav silk och sametet så finer D—²⁵ Sådant. . . E; Sådan gärna jag vill ha D; —²⁷ Sådant s. m. mycket b. E; Den passar mig så bra i lag D.

³¹ R. gångar sig i kammaren in E; O. R. han gångar ner till skräddarhuset ner D—³³ skräddarer de sutto D; skräddarena sutto E—³⁸ O. Ramunder han frågade av skräddarmästarn till D; O. hör ni små skräddare vad jag nu säger er E; Hör ni mina skräddare v. j. er s. må F—³⁴ Om han nu

nya kläder ville symma D; [Säg] E; sy åt R. k. E; Viljen I åt R. sya F—³⁵ icke D, E, F; Ja. . . F—³⁶ S. skräddarmästaren D; s. skräddare E; s. skräddarn F—³⁷ Det g. oss intet men E; Du sömar icke starkt D; Men ni skall sy mig bra F—³⁸ unga F.

⁴¹ hundrade D; böxetyg D, F; byxatyg E—⁴³ femti D; O. f. skall vara till remmar E; böxeremmar F; böxispänntampar D—⁴³ Du skall icke sy den trång D; Jag tror det blir för t. E; Det blir mig nästan för t. F—⁴⁵ J. får ej E, F; Så att jag får stig m. nätter g. D; min lilla g. E.

⁹¹ Ramunder och jätten d. t. i. F—⁹³ De togo ihop i det gröna F—⁹³ O. R. tog jätten i skägget och drog F; R. fatta i jitturens s. E—⁹⁴ Och köttet det l. ifrån tändren F; Att köttet det lossar f. t. E—⁹⁵ [väl nu] E, F—⁹⁷ Dess värre E, F.

27. Kämpen Grimborg.

I.

MELODI.
Översikt.

a. BO, B.F.A. nr 20 b; även
I.N.E. Saml. O. A. (D)	f. IÖ, S.L.S. 508, 85. (J)
b. IÅ, Nyl. III, 11 (C)	g. KO, S.L.S. 352, 54.
c. BR, S.L.S. 204, 305.	h. MU-OR, S.L.S. 50, 16.
e. NA, S.L.S. 352, 55. (I)	i. ÅI, S.L.S. 46, 85. (G)

Varianter. a. NI, Borgå, Kurböle.
Sj. Lovisa Blomkvist, f. 1846.

Fonogr. Otto Andersson.
Kop. G. Dahlström 1908.

Grin-ni-borg han sad-la-de sin gån-ga-re grå, så re--do han
upp till ko-nungens gård. Vem skall fö-ra vå-ra
ru-nor så väl, med ä-ran.

b. NI, Ingå.

Och stall-bro-der tal--te till stall--bro-der sin:
Har du ej lust att gif--ta dig än? Och vem skall
fö-ra vå-ra ru-nor så väl, med den ä-ran.

c. NI, Bromarv.

Uppt. E. Hedman 1910.

Stal-le-bro-der sa-de till stal-le-bro-der sin: Ha du ej

lust till att gif - ta dig än? Men vem skall nu fö - ra vå - ra
ru - nor så väl, med den ä - ran.

d. *Ni, Sibbo.*

Och stallbroder sa - de till stallbror sin: Och har du int tänkt att
gif - ta dig än? Men vem skall fö - ra vå - ra ru - nor så väl med den ä - ran.

e. *Åb, Nagu, Vansor.*

Sj. *Evert Sundholm*, f. 1866.

Uppt. *Greta Dahlström* 1923.

Stall - bro - der sa - de till stall - bro - der sin: Har du in - te tänkt att gif - ta dig
än? Men vem skall fö - ra vå - ra ru - - nor så väl med den ä - ran.

f. *Åb, Iniö, Jumo.*

Sj. *Emilia Erkas*, f. 1866.

Uppt. *Alfhild Adolfsson* 1928.

Och stall - bro - der sa - - de till stall - bro - der sven: Och
har du in - tet lust till att gif - ta dig än? Tral - la - la - la, tral - la - la - la,
tra - la - la. Och har du in - tet lust till att gif - ta dig än?

g. *Åb, Korpo, Galtby.*

Sj. *Elna Sjöfelt*, f. 1888.

Uppt. *Greta Dahlström* 1923.

Där sto - do två hjäl - tar på det nor - dis - ka fjäll. De

häl - sa - de var - an - dra Guds frid och god kväll. Tral - la - de - ri, tral - la - de - rej,
tral - la - de - rej. De hä - sa - de var - an - dra Guds frid och god kväll.

h. Öb, Munsala.

Uppt. J. A. Strandberg 1895.

Stall - bro - dern sa - - de till stall - brodern sin: Och har du in - te
lust till att gif - - ta dig än? Sjung af - ton var, fa - do e - do, e - do
e - - la lej. Och har du in - tet lust till att gif - - ta dig än?

i. Ål, Föglö-Jomala-Lemland.

Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

Där sto - do två käm - par på den nor - - dis - ka fjäll. De
häl - sa - de var - and - - ra god af - ton och god kväll. Af - ton
vår fral - lal - lej fral - lal - lal - - - - lal - lal - lal - - - - lal - lal - la -
lej. De hä - sa - de var - and - ra god af - ton och god kväll.

- A. PO, Nyl. III, 8. (d)
 B. HI, S.L.S. 367, 69.
 C. IÄ, Nyl. III, 11. (b)
 D. BO, I.N.E. Saml. O.A. (a)
 E. VÖ, R5, 186, 9.

- F. VÅ, S.L.S. 40, 29.
 G. FÖ-JO-LE, S.L.S. 46, 85. (i)
 H. PÖ, S.L.S. 1, 115.
 I. NA, S.L.S. 352, 55. (e)
 J. IÖ, S.L.S. 508, 86. (f)

TEXT.
 Översikt.

A.

Pojo.

Varianter.

1. Och stallbroder sade till stall-
 bror sin:
 »Och har du inte tänkt att gifta dig än?»
 — men vem skall föra våra runor så väl
 med den äran —
2. »Jag skall visa dig fästemo fin,
 men gå inte dit, det kostar ditt liv.»
3. »Kära min stallbroder, visa mig dit,
 sjutusen gyllingar det vill jag giva dig.»
4. »Konungens dotter är så fager och
 så fin,
 men gå inte dit, det kostar ditt liv.»
5. Och Grimborg han salar sin gån-
 gare grå,
 sen rider han upp till konungens gål.
6. Han knappar på dörren med
 fingrarna små:
 »Statt upp, sköna jungfru, dra låsen ifrå.»
7. »Låsen så haver jag med stämpel
 fastsatt,
 att ingen så släpper jag in här i natt.»
8. Grimborg han tager upp dörren
 med kraft,
 att gångjärnen båga och låsena brast.
9. Hastigt kom budet för konungen in:
 »Grimborg han sover hos dottern din.»
10. »Sover nu Grimborg hos dottern
 min,
 då skall han komma aldrig mera ur
 min gål.»
11. Kungen lät uppkalla kring och
 mäla sitt land,
 att de skulle vara till redo alla man.
12. De rände på dörren med stavrar
 och spjut:
 »Är Grimborg där inne, visst kommer
 han ut.»
13. Grimborg han ut genom fönstret
 han såg,
 han såg intet himmelen för rök och eld.
14. »Kära mina hovmän, ni vänten
 liten stund,
 att jag får raska mig litet andorlund.»
15. Grimborg han ut genom dörren
 han språng,
 femtusen hovmän för fötterna dog.
16. Somliga han sparka och somliga
 han slog,
 men femtusen hovmän för fötterna dog.
17. Grimborg tar jungfrun uti sin
 gulevita lock,
 sen binder han henne vid saleknopp.
18. Grimborg han red och jungfrun
 mände löpa,
 så illa sina fötter hon mände sönderstöta.
19. Aldrig så var det en så liten
 en rot,
 de togo skinnstyckena av jungfrunes fot.
20. Aldrig så var det en så liten en
 sten,

de togo skinnstyckena av jungfrunes ben.

21. Grimborg red över trettimila skog,
aldrig talt han ett ord med sin jungfru så god.

22. Grimborg han breder ut kappan blå:
»Lyster sköna jungfrun att vila däruppå?»

23. Grimborg tar jungfrun uti sin famn:
»Vad tycker sköna jungfrun om en sådan en man?»

24. »Er vill jag hålla för en herre så båd,
som ni haver tatt mig från faders gål genom järn och stål.»

25. Och när som hon kommer till Grimborgs gål,
ute för han Grimborgs moder hon står.

26. »Varen välkommen, herr Grimborg här in,
gå nu upp i höggavelsbur och spela gulltärning med din unga fru.»

27. Kungen lät uppkalla och mäla sitt land,
att de skulle vara tillreds var endaste man.

28. »Kära mina hovmän, ni kläder er ej så falskt,
jag känner väl Grimborg, han är en vågehals.»

29. När som de kommo till Grimborgs gål,
ute för dem Grimborgs moder hon står.

30. »Sägen för oss var som Grimborg han finns.»
»Grimborg han är upp i höggavelsbur.»

31. De rände på dörren med stavrar och spjut:
»Finns Grimborg där inne, visst kommer han ut.»

32. Grimborg han ut genom fönstret han såg,
han såg inte himmelen för rök och eld.

33. Grimborg han ut genom dörren han språng,
sjutusen hovmän för fötterna dog.

34. Somliga han sparka, somliga han slog,
men sjutusen hovmän för fötterna dog.

35. Grimborg han salar sin gångare grå,
sen rider han till konungens gål.

36. »Vad gjorde du av de hovmän jag skicka dig i går?»
»De ligga på min gål alla slagna såsom får.»

37. »Ligger de på din gål alla slagna såsom får,
men så skall du aldrig mera komma ur min gål.»

38. Grimborg han svänger sin gångare om,
alla kungens tjänare slog alla på en gång.

39. Grimborg han torkar sin värja rö:
»Vor int ni en konung, skull ni rätt nu ligga dö.»

40. Grimborg han torkar sitt blodiga svärd:
»Och vor ni int min svärfar, så vor ni detta värd.»

41. »Och kära Grimborg, du stilla ditt svärd,
min dotter har du och den äst du värd.»
— men vem kan föra våra runor så väl med den äran —

B.

Hitis, Bolax. Ur F. B. Grönings visbok, dat. 1873. Uppt. Greta Dahlström 1924.

1. Stallebroder sade åt stallebroder
sin:
»Skall du nu intet gifta dig än?»
— men vem skall föra våra fanor så väl
med den äran —
2. »Väl så kunde jag gifta mig,
men var finner jag den, som liknar vid
mig?»
3. »Väl vet jag av den, som liknar
vid dig,
men friar du dit, så kostar det ditt
liv.»
4. »Dig så vill jag giva min gångare
vit,
om du är så god och lotsar mig dit.»
5. Så redo de bägge till konungens
gård.
Där spelade en hind och dansade en
hjort.
6. När som de kommo till konungens
port,
så syntes där porten av järn och av stål.
7. Grindborg han knapprar med
fingrarna små:
»Stig upp, sköna jungfru, skjut låsena
utavl!»
8. »Nu så är jag sovande och låsena
är på,
och ingen skall hit om midnattiden gå.»
9. Grindborg han tager i dörren med
hast,
att spikarna krokna och järnena de
brast.
10. Grindborg han satt sig på för-
gyllene skrin:
»Stig upp, sköna jungfru, slå i ett glas
vin!»
11. Grindborg han satt sig på för-
gyllene stol:
»Stig upp, sköna jungfru, kläd av mig
mina sko!»
12. »Jag är en konungs dotter, så
fager och fin,
och intet kläder jag av dig varken
strumpor eller sko.»
13. Grindborg han vredgas över
sådana ord.
Så springer han åt sängen med både
strumpor och sko.
14. Bådena kommo för konungen in,
att »Grindborg han sover hos dotteren
din.»
15. Konungen han bådard över hela
sitt land:
»I skolen vara tillred vid sextusen
man.»
16. Konungen han bådard över hela
sitt hov:
»Kära ni hovmän, I kläden er i stål.»
17. De kommo till dörren med sta-
var och spjut:
»Är Grindborg här inne, visst kommer
han ut.»
18. »Kära ni hovmän, I töven
liten stund,
ty jag måst först rusta mig litet annor-
lund.»
19. Somliga han sparka och som-
liga han slog,
att sextusen man inför Grindborgs
fötter dog.
20. Konungen han bådard över hela
sitt land:

»I skolen vara tillred vid tolvtusent man.»

21. »Kära ni hovmänner, I kläden er ej falskt.
I kännen väl Grindborg, han är en våghals.»

22. Konungen han bådar över hela sitt hov:
»Kära ni hovmänner, I kläden er vid stål.»

23. De kommo till dörren med stavrar och spjut:
»Är Grindborg här inne, visst kommer han ut.»

24. Somliga han sparkade och somliga han slog,
att tolvtusent man inför Grindborgs fötter dog.

25. Grindborg tog jungfrun i vitgulan lock,
så binder han henne vid sin sadleknopp.

26. Så redo de bägge genom tolv milars skog,
som int han talt med jungfrun ett så ringaste ord.

27. När som de kommo till mjölnaredamm,
så sågo de ej annat som hjärteblod som rann.

28. När som de kommo till mjölnaregård,
ute för honom sju konungar stod.

29. »Kära min fru moder, I sägen mig sant,
och eder vill jag giva en gyllene present.»

30. »Grindborg är ej hemma, han reste bort i går.
Han kommer intet hem förrän juni fyller år.»

31. Grindborg han satt sig i höga lofts spång.
Där spelte han guldtårningen med unga bruden sin.

32. Grindborg han ut genom fönstret såg.
Då såg han intet hemmet för rök och för damm.

33. Grindborg han ut genom dörren sprang,
och unga jungfrun kastade svärdet i hand.

34. Somliga han sparkade och somliga han slog,
att adertontusen man inför Grindborgs fötter dog.

35. Grindborg han red uppå konungens gård,
och ute för honom sju konungar stod.

36. Grindborg han drager sitt blodiga svärd:
»Vore du ej konung, så fore du den färd.»

37. »Grindborg, o Grindborg, du lindra ditt svärd!
Min dotter skall du få, ja, henne är du värd.»
— men vem kan föra våra fanor så väl med den äran —

C.

Ingå.

1. Och stallbroder talte till stallbroder sin:
»Har du ej lust att gifta dig än?»
— och vem skall föra våra runor så väl med den äran —
2. »Och fuller så vet jag av en jungfru så rik,
och friar du till henne, så kostar det ditt liv.»
3. »Och dig skall jag giva min gångare vit,
om du följer med och visar mig dit.»
4. »Och intet vill jag ha din gångare vit,
men nog skall jag följa med och visa dig dit.»
5. Så redo de båda över en bro,
där tio par kvarnar gingo i blod.
6. Sen redo de båda över en damm,
där rann intet vatten men kämpablod fram.
7. Och när som de kommo till sköna jungfruns gård,
sju blodiga huvun på stavlarna.
8. Och när som de kommo litet längre fram,
där står sköna jungfruns fader med tolv tusen man.
9. Men Grimborg han sparka och Grimborg han slog,
och tolv tusen kämpar för Grimborgs fötter dog.
10. Och Grimborg han sig till jungfruburen går:
»Stig upp, sköna jungfru, tag låsen från.»
11. »Nej, jag är en kungadotter så fin,
och intet behöver jag släppa dig in.»
12. Grimborg på dörren till jungfruburen sprang,
så att gångjärnen de krokna och låsen de sang.
13. Och Grimborg han satt sig på förgyllene stol:
»Kom hit, sköna jungfru, drag av mig mina skor.»
14. »Nej, jag är en konungadotter så god,
och intet så drar jag av dig dina skor.»
15. Och Grimborg han stickna vid sköna jungfruns ord,
han sprang upp i sängen med strumpor och skor.
16. Där sov han sedan, tills dagen var blå:
»Stig upp, sköna jungfru, följ mig härifrån.»
17. »Nej, jag är en konungadotter så grann,
och intet så vill jag ha dig till man.»
18. Så tog han sköna jungfrun i fagergulan lock,
och fäste den fast vid sin sadelknopp.
19. Och så rider han genom sju milan skog
utan att tala ett endaste ord.
20. Och intet fanns på vägen den minstaste sten,
som inte tog ett stycke av sköna jungfruns ben.

21. Och inte fanns på vägen den
minstaste rot,
som inte tog ett stycke från sköna jung-
fruns fot.
22. Och Grimborg han rider sig ut
i en lund:
»Och lyster sköna jungfrun nu vila en
stund?»
23. Och Grimborg han breder ut sin
kappa så blå:
- »Kom hit, sköna jungfru, och vila här
uppå.
24. Och vill du nu hålla mig för herre
och man,
eller vill du fara hem i ditt eget land?»
25. »Nej, dig vill jag hålla för herre
och man,
som har mig så fört genom sju konun-
galand.»
— men vem skall föra våra runor så väl
med den äran —

D.

Borgå, Kurböle. Sj. Lovisa Blomkvist, f. 1846. Uppt. Otto Andersson 1908.

1. Grinneborg han salade sin gån-
gare grå,
så rider han sig till konungens gård.
— vem skall föra våra runner så väl
med äran —
2. »Och Grinneborg han knappa på
dörren och slå:
»Statt upp, sköna jungfru, dra låsen
ifrån!»
3. »Jag haver min lås uti stämnan
satt,
att ingen skall komma till mig om natt.»
4. Grinneborg gjord fingren både
mjuka och små,
så tager han de sakta de låsen ifrån.
5. Och Grinneborg han satte sig på
förgyllande stol:
»Statt upp, sköna jungfru, dra av mig
mina skor!»
6. »Jag är en skön jungfru så fager
och så skön,
intet drar jag av er strumpor ej heller
era skor.»
7. Och Grinneborg han blev nu så
hasteligen vred.
- Han sprungo i sängen med strumpor och
skor.
8. Och hastigt kom budet för ko-
nungen fram:
»Grinneborg han sover hos dotteren
din.»
9. Och konungen sade till tolvtu-
sen hovmän:
»Ni klär eder alla i järn och stål.
10. Och kära ni min hovmän, ni
kläder ej er falskt.
Jag vet ju att Grinneborg han är en
vågehals.»
11. Och somliga han sparkade och
somliga han slog,
att tolvtusent hovmän för Grinneborgs
fötter dog.
12. Grinneborg to i jungfruns gull-
gula lock,
han bundo henne fast uti sadeleknopp.
13. Grinneborg han red över skog
och mark,
till dess han kom till sitt eget slott.

14. På marken fanns intet så liten
en rot,
som inte rev stycke av jungfrunens fot.

15. På marken fanns inte så liten en
gren,
som inte rev stycke ur jungfrunens ben.

16. På marken fanns inte en så liten
en kvist,
som inte rev stycke av jungfrunens bröst.

17. Grinneborg gick upp uti höga
valbur.
Han lekte och han spelte allt med sin
unga brud.

18. Och Grinneborg han ut genom
fönstret såg.
Han såg där ingen dag ut för kulor och
krut.

19. Och Grinneborg han torkar sitt
blodiga svärd:
»Vore ni ej min svärfar, så detta vore
ni värd.»

20. »Du Grinneborg, du Grinneborg,
du hejda ditt svärd.
Min dotter skall du få och henne äst du
värd.»

E.

Vörå. Uppt. J. E. Wefvar.

1. Det bodde två kämpar på no-
västan fjäll,
som älska varandra ett godan kväld.
— men vem skall då föra våra ronnor
så väl
med den äran —

2. Stallbrodren talte till stallbrodren
sin:
»Har du ej lust till att gifta dig än?
Jag vet av en jungfru så fager och så
skön,
Gud give att det vore allra kärasten din.»

3. »Stallbroder, stallbroder följa mig
dit,
dig så vill jag giva min gångare så vit.»

4. När som vi redo till mölnare-
damm,
där rann inga vatten utan kämpeblod
fram.

5. När som vi redo till konungens
gård,
gärsgårdarne de voro av baraste stål.
På varje stöd, som mot gärsgården stod,
satt blodigt mannhuvud uppå.

6. När som vi redo till jungfrunens
grind,
där spela en hjort och där dansa en
hind.

7. När som vi redo till jungfrunens
bro.
»Statt upp, sköna jungfru, ta låset ifrån
dörn.»
»Nej ingen så har jag satt uti val,
ja, ingen så släpper jag in om natt.»

8. Grindborg han satte sig på röda
gullstol:
»Statt upp sköna jungfra, dra av me
mina skor.»

9. »Jag är en av konungadotter så
god,
jag drar ej av de varken strompor eller
skor.»

10. Grindborg han vredgades över
dessa ord.
Han sprang upp i sängen me strom-
por och skor.

11. Hastigt kom det budet till konungen in,
att »Grindborg han sover hos dottrena din.»

12. Konungen han ropte allt över sin gård:
»Kära mina hovmän, I kläder er av stål.

13. Kära mina hovmän, I kläder icke falskt,
jag känner Grindborg, den vågehals.»

14. De sparkade på dören med sprintskodder fot:
»Är Grindborg här inne, han kommer oss emot.»

15. »Kära mina hovmän, I töven liten stund,

att jag måst här rusta mig här litet annorlund.»

16. Grindborg han hastigt på dörena sprang,
att spikana de lossa och låsena de sang.

17. Somliga han sparka och somliga han slog,
och tolv tusen hovmän för fötterna där låg.

18. Grindborg han såg upp i höganvalls bur,
där såg han tolv kämpar inträda på lur.
Grindborg han ropa och vringsta som en häst,
de tolv utvalda kämpar så fällde där näst.
— men vem skall då föra våra ronnor så väl
med den äran —

F.

Vårdö. Uppt. J. Torckell 1893.

1. Och riddaren sadlar sin gångare grå,
sen rider han fram till sköna jungfruns gård.

2. Han klappade på dörren med fingrarna två:
»Statt upp sköna jungfru, drag låset ifrå!»

3. »Med ingen så haver jag stämмо lagt,
och ingen så släpper ja in om natt.»

4. »Statt upp stolts jungfru, me gladligt sinn,
för dörren här står aller kärestan din.»

5. »Och är du väl den, som jag skall ha,
vi för du icke guld uppå hästarna?»

6. Riddaren sparkade till dörren med hast,
så låset och riglarne sönderbrast.

7. Så satte han sig uppå rödan guld-stol:
»Statt upp sköna jungfru, drag av mina skor!»

8. »Du är icke den, som jag skall ha,
ej heller ja vill av dig skorna dra.»

9. Riddaren han vredgades, han skrek och han svor,
sprang därpå upp i sängen med båd strumpor och skor.

10. Och sedan han legat tills dagen ble ljus,
så rider han bort ifrån jungfrunes hus.

11. På morgon kom ett bud för konungen in:
»En riddare har sovit hos dottrena din.»

12. Så sadlade han sin gångare vit:
»Statt upp mina svenner, I kommen allt hit!»

13. Sen drogo de hän till riddarens gård,
där riddaren månde för porten stå.

14. »Du haver mig skymfat,» så kungen sad,
»men jag skall mig hämna, det lovar jag.»

G. (str. enl. B: 1 a, 1, 3, 7—9, 11—15, 32, 18, 18 a, 19 a¹, 19¹, 36). Föglö-Jomala-Lemland. Uppt. J. A. Sjöblom 1894.

H. (1 a, 1, 3, 3 a, 7, 8, 9, 11—15, 18, 18 a¹ 24. Fyrradiga strofer). Pörtom. Sj. Matts Jonasson Nordbäck. Uppt. Joh. Dahlbo 1882—83.

15. De slogos i timmar, de slogos i tre,
då konungen månde om förskoning be.

16. »Jag vill dig förskona, du lovar mig blott,
att din sköna dotter hon blir min lott.»

17. »Du är ju en riddare tapper och bård,
kom hit till min famn, kom bliv du min son.»

18. Sen drog de tillsammans till kungens gård,
i tolv runda dagar månd bröllopet stå.

I. (1, 3, 4, 18, 19). Nagu, Vansor. Sj. Evert Sundholm, f. 1866. Uppt. G. Dahlström 1923.

J. (1, 2, 19). Iniö, Jumo. Sj. Emilia Erkas, f. 1866. Uppt. Å. Adolfsson 1928.

OTRYCKTA
TEXTER.
Överstkt.

Avvikelser i G—J enligt B.

1 a¹ Där stodo två hjältar på den nordiska fjäll G; Det var ju två hjältar på nordiska fjäll H—1 a² De hälsade varandra god afton och god kväll G, H.

1¹ Den ena han sade H; Stallbroder G, I, J; till stallbroder s. G, J; till stallbrodern I; till stallbrodersven J—1² Har du intet lust till att . . . G, H, J; Har du inte tänkt g. d. ä. I.

2¹ Men intet haver jag någon fager ungersven J—2² Och intet har jag lust till att gifta mig än J.

3¹ Visst vet jag av en flicka G; Jag vet väl av en jungfru H; så fager och så skön G, H; Jag skall visa dig fästern fin I—3² till henne G, H; så våga skall d. l. H; det kostar d. l. I.

3 a Straxt togo han en båt och rodde till främmande land. Där inga vatten fanns utan tjänstebud som rann H.

4¹ Kära min stallbroder, följ nu mig dit I—4² Sjutusen gyllingar det vill jag giva dig I.

7¹ Och Grinneborg han knackade G; Och Runneborg han klappade H; med sina fingrar små G, H—7² Statt upp . . . H; Bad sköna jungfrun stiga G; dra reglarna ifrån G, H.

8¹ Jag är väl skön jungfru G; Jag är ju en skön jungfru H; i dag som i går G, H—8² Men aldrig står jag upp, drager G; Och intet stiger jag upp och drar H; reglarna ifrån G, H.

9¹ Grinneborg G; Och Runneborg H; blev rasande allt över såna ord G, H—9² Han sparkade G, H; till dörrarna G; med fötterna H; så att reglarna G, H; sprang av G; gå av H.

11¹ G. han satte sig på G; Och R. gick in och satte sig på en H; förgyllande s. G, H—11² Statt . . . H; Bed sköna jungfrun stiga upp, dra av sig sina skor G.

12¹ enligt 8¹—12² enligt 8² G; Och intet drager jag av dina skor H.

13¹ enligt 9¹—13² Han hoppade i sängen G; Han sprang upp i sängen H; med s. och med skor G, H.

14¹ Sen gingo där bud allt till . . . G; Straxt gick det ett bud till . . . H—14² han vilar hos G, H; sköna G; yngsta H; döttern d. G, H.

15¹ enligt 14¹; uti konungens land G; ifrån konungen ut H—15² Att där skall tillrustas tolvtusende krigsman G; Att tolv-tusen krigsmän skall redas ut H.

18¹ Mine gode herrar vänten l. s. G; Men

kära ni god vänner, jag väntar en stund
H—18² Att jag mig får tillrusta helt l. a.
G; Tills jag bliver klädder helt a. H; Att
jag får raska . . . I.

18^{a1} Så drog han uppå sig sin kopparhjälm
så grann G; Så klädde han sig en malm-
kopparvärja i sin hand H—18^{a2} Och vär-
jan den tog han uti sin ena hand G.

19¹ Den ena h. sparkade den andra . . .
J; sparkade G—19² Och tolv tusen krigs-
män framför hans f. d. J; Men femtusen
hovmän under fötterna dog, under fötterna
han drog I.

19^{a1} Sen gick han ut emot tolv tusende
krigsman G.

24² Så a. t. krigsmän för fötterna låg H.

32¹ G. h. tittade i fönsteret ut G—32² Han
kunde knappt se himmelen för bössor och
för spjut G.

36¹ G. h. torkar av . . . G—36² Vor du ej
min svärfar, visst vore du det värd G.

Om kv. saknas H; Trallalala, trallalala,
tralala J; Afton vår frallallej, frallallalla-
lallallallej G; *Upprepn. av sista versen.*

II.

- a. RE, S.L.S. 94, 37. (B) d. LE, S.L.S. 512, 52.
b. LE, S.L.S. 512, 53. e. FÖ-JO-LE, S.L.S. 46, 101. (F)
c. KÖ, S.L.S. 383, 34. f. KO; HO, S.L.S. 75, 150. (D)

a. *Öb*, Replot, Söderudden.
Sj. *Fredrika Gädda*.

Uppt. Vilhelm Sjöberg 1904.

Där sått två käm-par i No-la fjäll, de häl-sa - de på var-ann en
kväll. Och stal-le - brö-der de vo-ro bå - - da, med järn och sköl-dar de
vor-do kläd-da. Och stal-le - brö-der de vo-ro bå - da, med järn och
sköl-dar de vor-do kläd - da.

b. *Ål*, Lemland, Järsö.
Sj. *Irene Palmros*, f. 1879.

Uppt. Alfhild Adolfsson 1929.

Där satt två käm - par en som-mar-kväll in-vid sin bo-ning i nor-dens
tjäll. Stallbröder vo - ro de, fö-ga räd-da, i järn och stål de beständigt kläd-da.

c. *Ål*, Kökar, Helsö.
Sj. *Matilda Eklund*, f. 1870.

Uppt. Greta Dahlström 1925.

Det satt två kämpar en sommarkväll in - vid sin bo-ning i Nordens
fjäll. Stallbröder vo-ro de, fö - ga räd-da, i järn och stål beständigt klädda.

d. *Ål, Lemland, Flaka.*
Sj. *Maria Hedlund, f. 1858.*

Uppt. *Alfhild Adolfsson 1929.*

e. *Ål. Föglö-Jomala-Lemland.*

Uppt. *J. A. Sjöblom.*

f. *Åb, Korpo; Houtskär.*

Uppt. *H. Fagersten 1900.*

De satt två käm-par en som-mar-kväll framför sin bo - ning i nordens
fjäll. Stall-brö - der vo - ro de, fö - ga räd - da, i järn och
stål be - ständigt kläd - da.

TEXT.
Översikt.

A. KO, S.L.S. 508, 87.
B. RE, S.L.S. 94, 55. (a)
C. VÖ; OR, S.L.S. 28, 233.
D. KO; HO, S.L.S. 75, 140. (f)

E. VÖ, R3, 165, 19.
F. FÖ-JO-LE, S.L.S. 46, 101. (e)
G. KH, S.L.S. 25, 4.

Varianter.

A.

Korpo, Maskinnämo. Ur *Viktoria Nymans vishäfte*. Uppt. *Alfhild Adolfsson 1928.*

1. Det satt två kämpar en sommar-
kväll
framför sin boning i nordens fjäll.
Stallbröder voro de, föga rädda,
i järn och stål beständigt klädda.

2. Men Grindborg hette väl en av
dem,
han grep om hornet med fingrar fem,
han sa: »Jag vågar att för min flicka
det fulla hornet i botten dricka.

3. Stallbroder, säg mig en trofast mö,
så röd som rosor, så vit som snö,
en kungadotter så skön och fager,
och henne genast till brud jag tager.»

4. Min stallbroder han svarade då:
»Om du på friareval vill gå,
en mö jag känner, så skön bland alla.
Att henne vinna lär svårt sig falla.»

5. Hon vistas uppå sin faders gård,
inom etthundrade kämpars vård.
Det kostar livet att dit sig våga
och efter jungfrur det minsta fråga.»

6. »Dit vill jag rida straxt», Grind-
borg skrek.
»Jag lockas alltid i bardalek.
Ej som små jungfrur jag går och krusar,
och kärleksyran mig ej mera rusar.»

7. Stallbroder sade: «Den käre vän,
den ditåt far kommer ej igen.
Den borgens kämpar de äro vilda,
och kungens hovmän ej heller milda.»

8. »O käre, visa mig vägen blott
till denna konungens borg och slott.»
»Ja», Grindborg sade, »ja, du skall hava
den gångaren vita, som bort kan trava.»

9. De kämpar redo i midnattsstund
igenom bergens helga lund.
En bäck de sågo bland blomstren flöda,
det var ej vatten, men blodet röda.

10. Staketet voro av ringa järn,
mot Grindborgs styrka ett ringa värn.
Med foten golven han sönderstötte,
och ingen väktare honom mötte.

11. Till jungfruns dörr gick han en-
säm då,
med järnsködd handske han klappar på.
»Statt upp, min sköna, skjut ifrån regeln
på dörren, ty annars jag bräcker spe-
geln.»

12. Men jungfrun svarade stolt och
fräck:
»Vem är den friare, djärv och käck?
Med ingen ännu jag möte stämde.»
Men hennes vrede ej Grindborg skrämd.

13. På dörren lade han skuldran
bred,
så lås och rekel de föllo ned.
Den stolta friaren sig inträngde,
och dörren åter behändigt stängde.

14. Just inte hövelig han då var:
»Statt upp, min sköna, och var snart!
Det måste sig eder nu behaga,
att mina stövlar utav mig draga.»

15. På gyllene stolen han satte sig
ner,
men jungfrun svarade utom sig:
»Dina stövlar jag ej draga tänker,
din näsvishet mig för mycket kränker.»

16. Den stolte Grindborg bleknade
då,
han sprang i sängen med stövlar på.
Hans stora sporrar i denna villa
det vackra täcket nu rispar illa.

17. Det gick nu genast till kungen
bud:
»Med makt vill Grindborg sig taga brud.
Hos kungens dotter han redan vilar,
och till undsättning ej någon ilar.»

18. Och kungen ropte i vredesmod:
»Upp kämpar, gärningen kräver blod!
I stål er kläden, men passa tiden,
ty Grindborg är som björn i striden.»

19. De kämpar sprungo i fullt galopp,
och dörren ville de stöta opp,
när Grindborg hördes på dörren klämta,
han sa: »Jag kommer, men vänta,
vänta.»

20. Han kom som stormen på gräns-
löst hav.
Vart kämpahuvud han högg utav

som gräs av strå för vart hugg han
gjorde,
strax ingen mer honom bida torde.

21. Men kort förrän det blev ljusan
dag,
de föllo hundra för hans slag.
Sin stridshäst han till dörren ledde,
och sen till avresa sig beredde.

22. Han tog sin jungfru i snövit
hand,
han sade: »Kom följ mig till mitt land!»
På sadelknappen han henne höjde,
och något motstånd han ej mera røjde.

23. Men Grindborg stannade intet
förr,
än han kom framför sin moders dörr.
Där stod nu gumman och neg och sade:
»Välkommen hem, jag dig väntat hade.

24. Men säg mig, vem är den unga
brud,
som dig nu följer i dyrbar skrud
med gyllne bälte och härligt smycke?
Hon måste vinna all världens tycke.»

25. Men Grindborg svarade, att:
»Hon är
en kungadotter, mig hjärtligt kär.
Med svärdet haver jag henne tagit,
och hennes väktare nederslagit.»

26. På högan loft han följt sin mö,
med henne ville han leva, dö.
Han sa till henne: »Vill du min bliva,
och hand och hjärta åt mig giva?»

27. Jungfrun svarade blygsamt då:
»Vem är, som kan emot Grindborg stå?
Min man, min herre det må du vara,
ty du har styrka att mig försvara.»

28. Så hölls där bröllop, så dracks ur
horn,
och lurar hördes från väktartorn.
Det unga paret till sängs man leder,
när midnatt sig över jorden breder.

29. Men kort förrän ifrån östansky
den nya dagen sig börjar gry,
ett vapendrag över gården hördes,
av vilken sömnen för mången stördes.

30. En ståklädd hop utav hovmän
stod
kring Grindborgs gård uti övermod.
In trängde kämpar, som hördes fråga,
om inte Grindborg sig ut törs våga.

31. De sköto på dörren med pilar
och spjut:
»Är Grindborg hemma så skall han ut.»
Så ropte hela den vilda skaran,
men ännu hördes ej några svara.

32. Men Grindborg inom en vinds-
glugg låg.
För pilar och spjut han ej himlen såg.
Han sade: »Jag strax ut skall komma,
men annorlunda skall jag mig kläda.»

33. Hans unga brud var ej sen.
Hon krängde stövlarna på hans ben,
kring höften spände hon svärd och bälte,
sen satt hon hjälmen uppå sin hjälte.

34. Sen steg han ut på trappan bred,
han högg omkring sig på kämpased.
De remnade och de hjälmar kluddes,
de stolta hovmän ej mera yvdes.

35. De föllo tusende för hans svärd.
Den leken blev dem helt ömkansvärd,
och ingen enda sig orkar röra
att rida hem och budskap göra.

36. Men Grindborg var ej trött, ej feg.
Han genast på sin stridshäst steg.
Självt red tillbaks han till kungaborgen
och bådär kungen den nya sorgen.

37. Då steg han in till hans majestät,
så golvet sviktade för hans fjät.
Men kungens tjänare stodo bleka;
dem syntes svårt att med Grindborg
leka.

38. Men kungen sade blott: »Svara mig,
de tappra hovmän jag sände dig
o säg, var äro de alla, alla?»
Jo, svar: »De vila nu i Valhalla.

39. De ligga många uppå min gård,
den leken blev dem för mycket svår.»
Och kungen ropte: »Jag hämd skall taga,
och hädan skall du ej mera draga.»

40. Och kungen med sina svenners
hop,
som svärden höjde med glädjerop,
tillstänger borggårn, dit Grindborg
trängde,
och hastigt sig på stridshäst svängde.

41. Hans svärd det blixtrade runt-
omkring

i denna hovmäns tillslutna ring.
Och intet sårad och intet stungen
han stod allena till slut med kungen.

42. Och Grindborg såg ut så fruk-
tansvärd.
Han blodet torkar utav sitt svärd.
Han sa till kungen: »Blott för din
krona
och för din dotter jag vill dig skona.»

43. Kungen sade: »Du man av järn,
tag du min dotter, bliv landets värn.
Är bättre jag har dig på min sida,
än för din framgång emot mig strida.»

44. Grindborg han red hem i frid,
och vad han gjorde det blev därvid.
Och ingen fiende sig vågar röra,
så länge svärdet han orkar föra.

B.

Replot. Ur en handskreven visbok. Uppt. Vilhelm Sjöberg 1904.

1. Där såt två kämpar i Nola fjäll,
de hälsade på varann en kväll.
Och stallebröder de vordo båda,
med järn och sköldar de vordo klädda.

2. Stallbroder talte till broder så:
»Och skall du inte gift dig i år?
Jag vet för dig en huld och fager flicka,
men fria dit, ja, du bör dig skicka.»

3. Och Grimborg hette ju en av dem.
Han tog om hornet med fingren fem.
Han sad: »Vi våga ju för min flicka,
det fulla hornet till botten dricka.»

4. Och Grimborg sätter de sporrar på.
Han salar på sin gångar grå.
»Broder, följ med mig ett stycke,
och jag skall visa ett mästerstycke.»

5. Herr Grimborg sätter sin hatt
uppå,
och spänner sedan sin kappa på.

»Statt upp min tjänar, och snör till
kragen,
jag ser det lider ju nedåt dagen.»

6. Och när de kommo till mjölar-
damm,
där rann blott kämpabloden fram.
Och när de kommo till borgegrinden,
där satt ett hovod på varje pinne.

7. Herr Grimborg gångar till loftet
fram,
han slår på dörren med järnskodd arm.
»Statt upp min sköna, och skjut av
regeln,
ty annars spräcker jag sönder spegeln.»

8. Så hastigt ryckes en locka opp,
däruti synes en hovoknopp.
»Med vem har jag den äran tala?»
»Herr Grimborg plägar man mig kalla.»

9. »Herr Grimborg jag dig ej släpper in,
min fader är ju så ond i sinn.
Om jag dig skole släppa inne,
ditt hovod sätter han på grinden.»

10. Herr Grimborg tager sin hanskar åv,
så lätt han skjuter då kolven från.
Han sad: »Go afton, min sköna flicka,
med dig så vill jag nu genast ligga.»

11. Han sprang i sängen med sporrar på
och lade sig att vila så,
men kongadotteren under fällden,
den hela långa höstekvällen.

12. För kongen kommo då buden in:
»Herr Grimborg sover med dottren din.»
Och kongen ropar då över gården:
»Statt upp min tjenare och I min hovmän!»

13. Och kongen talte till hovmän all:
»Herr Grimborg är en svår kanalj.
I bören ej gå klädd i barkar,
jag känner Grimborg, han är en starker.»

14. De hovmän gingo till loftet fram,
båd spjut och sköld bar varenda man,
och kongen hördes vid dörren ropa:
»Kom ut Herr Grimborg med oss att språka.»

15. Herr Grimborg tittar genom ackon ut.
Han såg ej dagen för pilar och spjut.
Och Grimborg litet på dörren glänta:
»Jag kommer genast, men vänta, vänta.»

16. Han tar sju trappsteg i varje språng
och kilar över den gården lång
allt till det hörn, där han bundit hästen,
och blistrar på sitt folk förresten.

17. Och Grimborg fattar så genast mod;
sjutusen hovmän mot honom stod.
Men innan dagen hann upprinna,
man kunde ej en enda finna.

18. Herr Grimborg alle till marken slog,
och själva kongen för honom stod:
»Du har ju dräpt mina kämpar alla,
du kan ju över mitt land befalla.

19. Du legat vid min dotter i natt,
de andre har måst betala skatt.
Herr Grimborg, om det dig behagar,
så ligg med henne fast hela dagen.»

20. Herr Grimborg hörde de orden på,
han svänger på sin gångar grå.
»Hav tack herr konung, jag måst först äta.
Din dotter skall jag en stund förgäta.»

OTRYCKTA C. (str. enl. A: 1—44). Vörå, Oravais. Uppst. M. Thors 1892.
TEXTER. D. (1—44). Korpo; Houtskär. Uppst. H. Fagersten 1900.
Översikt. E. (1—3, 5—7, 8^a, 9^a, 10—20, 22—28, 29^a, 30—44). Vörå. Uppst. J. E. Wefvar 1875—1876.

F. (1—5, 8—13, 15^a14^a, 15^a15 a¹15^a, 16—20, 22—26, 28—30, 32, 34, 36, 38, 39, 42^a42 a²42^a, 43, 44). Föglö-Jomala-Lemland. Uppst. J. A. Sjöblom 1894.
G. (1—11, 13—20, 22, 23, 27—30, 32—34, 36, 37, 40, 42). Korsholm, S. Jungsund. Sj. Kristian Pellas. Uppst. Th. af Reeth 1891.

Avvikelser i C—G enligt A.

¹ S. v. de redan födda G.
² Grimborg C, D; Grynborg E; Grinneborg F—² fingren D; fingrer F—² J. vågar allt . . . C, E, G; Jag vill i afton allt för en f. F—² fyllda E, F, G; till botten d. C, D.

³ S. sök dig . . . F—³ En konungs dotter båd rik o. f. F—³ Jag henne . . . mig tager C; Ja, genast henne . . . E.
⁴ Men stallbrodern h. svarte d. D, G; svarar F—⁴ friarefärd F; friarevad G—⁴ blir svårt s. f. D; lär C, F, G.

5¹ H. bor allt C—5² Med etthundra k. v. C; I mitt hundra de kämpar stå E; kämpar svår G—5⁴ jungfrun C—G.

6² Det lyckas alltid G; Mig l. a. om barnalek E; av b. C, D—6³ jungfrun C; junfror E—6⁴ ej mer r. C, D; ej mer mig r. E; ej berusar G.

7¹ Men stallbrodern han sade då E; du k. v. C; men k. v. G; S. sade: den som dit far E—7² Kommer aldrig tillbaka igen D—7³ De . . . D, E; Ty . . . G—7⁴ ej äro milda G.

8¹ Ja, du skall visa . . . G—8² T. detta D; hov o. slott C, D, F, G—8³ ja, jag skall h. E; skall taga F—8⁴ D. gamla Viten G; bäst k. t. C, D, E, G; bäst k. draga F.

9¹ redo en m. C, D, F, G; Där red två k. G—9² I. borgens C, D; borggålms F; I. bergens till h. l. G; heliga C, D, F—9⁴ Som ej var v. F.

10¹ Staketen C—F; Fast det vore . . . G; av idel j. C—G—10² Med fotakolven h. s. E; Ja, fasta golven h. s. F; Mot kolven foten h. s. G; kolven C; kloven D.

11¹ Ensam kom han till j. d. G—11² M. järnhandsk D; knacker p. G—11³ Stå . . . D; drag undan r. F; ifrån dörren reglen G; reglen E; skjut av r. C—11⁴ Ty a. bräcker jag sönder G; speglen E, G.

12³ Men i ä. mig maldig stängde E; möten F—12⁴ Och . . . E.

13¹ P. d. han lade sin skuldra b. C, E; skullra D; skuldror G; Då lade han sig på s. b. F—13² regel C—F; regler [de] G—13³ stolte C—F—13⁴ O. genast dörren b. s. G.

14¹ J. intet D, E; behaglig C; Just öm och hövlig han intet v. G—14² D. m. er nu så b. E; Om du vill låta dig strax b. F; Ja, männe eder nu vill b. G—14⁴ stövlor E, G; järnstövlar av m. d. F.

15¹ stol han sig satte C; gyllne D, E, G; Då satte han sig på förgyllande s. F; [ner] C, D, E—15² Du är en friare djärv och käck F—15³ svarade stolt och fräck F—15⁴ stövlor E; Jag d. s. ej . . . G—15⁴ Där näst du sett mig för mycket kränkter E.

16¹ D. s. Grimborg skyndade då C; Grimborg sliknade d. D; Grynborg tecknade d. E; Grinneborg vredgades d. F; G. stack an ändå G—16² Sprang upp i . . . F—16³ Med stora . . . F, G; villan E; vila C—16⁴ han rispar illa D, E, G; De fina täcken han rirver illa F.

17¹ Strax så gick det . . . E; Till konungen gick då genast b. F; Till k. gick det genast b. G—17² [sig] våldföra brud F; Att Grindborgs makt vill s. t. b. G—17⁴ Och ingen enda till bistånd i C.

18² Att hjältars gärningar k. b. G—18³

I stålklädnad, men . . . G; passen t. D, F, G; pass in på t. E.

19¹ De stolte hovmän . . . G—19² bryta opp D—19³ hörde D—G; hör dem C—19⁴ Han sad C, D, F.

20² Vars k. h. huggit u. E; Var kämpes huvud högg han av C; Hans kämpars huvud . . . G—20³ gräs och strå E, F, G; vart slag E—20⁴ Snart . . . F, G; [mer] honom ej G; lida torde D.

21¹ [det blev] C—21² [De] C; hundrade C, D—21⁴ O. sig t. a. nu b. C.

22¹ Han tog nu j. C, D, E; Och h. t. så j. G—22² [H. s.] G; min moders land G—22³ Han sade: knappen kan henne höjas G—22⁴ Och intet m. h. [ej] C, E, F; [han] D; Och hennes nattstund ej m. övdes G.

23² Är h. framkom till . . . E; D. modern kom ut och . . . G.

24¹ [mig] E, F; din s. b. D, E—24² gyllene C; härtig smycke C; härlig smycken E, F—24⁴ tycken E, F.

25¹ [att] C—25² E. konungadotter C; konungs dotter F.

26¹ följd E, F—26² vill D; lev och dö E; l. och dö C, D—26³ Och Grynborg sade . . . E—26⁴ helt åt m. g. F.

27³ det månne vara G—27⁴ Ty han h. styrkan . . . G.

28¹ D. hålles G—28² Och hurra . . . C, D; högan torn C; från vaktetorn E; Där hördes ljuda . . . G—28³ man lade G—28⁴ N. midnattstid överbreder E; Och midnattsjorden sig överbredde G.

29¹ Men kors . . . E; [ifrån] C, F; Knappt innan det av östan bry G—29² Den nya d. C, D; hann börja g. C, D; han b. g. F—29³ vapenbrak C—F; Ett rop man hörde bragt över gården G—29⁴ [Av] G; vilket C—G; störde G.

30¹ Kungen med sin svenners hop G—30² På G. g. till ö. E—30³ O. intet E, F, G; ut att våga G.

31¹ sköt C, E; vapen och spjut D, E—31⁴ M. ingen h. där n. s. E; där ingen svara D.

32¹ G. innanför sin v. l. G—32² F. spjut o. pilar D, E, F; F. skott o. pilar i h. s. G; [han] F—32³ H. s. jag skall nu strax uppträda F; H. svarade: genast skall jag utträda G; träda C, D, E—32⁴ M. a. vill . . . G; M. a. mig först bekläda F.

33¹ brud hon var . . . C, D, E, G—33² H. trängde C, E, G; stövlar C, G; stövlorna E—33³ höftet E—33⁴ uppå sitt ställe C, D, E.

34¹ Grynborg steg på sin trappa b. E; Han steg då ut . . . F; Grindborg steg upp . . . G—34² på hjältars sed G—34³ De kämpar r. och [de] . . . F; klyvdes C, D, F; och de kavlar klyvda E; De stupade och rapplade G—34⁴ I blod de badar rätt nu alla G.

35³ blev dem för ö. D; [dem] helt ymkansvärd E—35⁴ budskap föra C.

36¹ trött av slag G; trött av sig E—36² krigshäst G—36³ (Och) själv så red han t. k. C—F; S. redan han till den k. G.

37¹ Själv steg . . . G—37² sviktar E—37³ Och konungens . . . E; voro bleka D—37⁴ Det ansågs . . . E; att mot Grimborg l. D.

38¹ Men säg nu mig, blott s. m. F—38² [O, säg] F; var äro de nu alla D—38⁴ [svar] C—F.

39³ Ja k. sade . . . E—39⁴ O. dän så skall . . . F.

40¹ sin svennehop G—40² Samt . . . E; De höjde svärdén m. övermod G—40³ borggåln C; borgen D; De igenstängde denna borgen G—40⁴ Han h. uppå sin s. s. E; O. sig på sin stridshäst han hastigt s. C;

O. Grindborg genast ut på sin krigshäst s. G.

41² I den av hovmän t. r. C—41⁴ [allena] C.

42² torkade av E; Han strök då blodet . . . F—42³ Och sad t. k. du vore värd F—42⁴ Men för din dotter och för din krona F—42⁴ jag dig vill s. E; vill jag dig G; dotter som j. v. skona D; Vill jag nu hämnas men blott dig s. F.

43² bliv landet kär E—43³ Ej bättre . . . E; Det är väl b. ha d. p. sin s. F—43⁴ Inför min f. E; emot dig s. D, E, F; du mot mig s. C.

44¹ Och G. [han] D; r. hem, han blev i frid C, E; r. hem och blev i f. D, F—44² O. i. enda s. våga röras E—44⁴ han svärdet E.

28. Herr Wisbors.

RE, S.L.S. 94, 37 (mel.); 51 (text).

Öb, Replot, Söderudden.
Sj. Karl Sand.

Uppt. Vilhelm Sjöberg 1904.

MELODI.

The musical score is written on four staves in a single system. It begins with a treble clef, a common time signature (C), and a key signature of one sharp (F#). The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes, with hyphens indicating syllables that span across multiple notes. The lyrics are: Herr Wis - - bors han gån - - gar på Sil - - ver-stjäggs gård, bland käm - - par och svenner som där u - - - te nu står. I Gröm - borg. Med järn och med sköldar de klä-da sig så grann. De gin - - go nu al - la för ko - - - nun - gen fram. I Gröm - borg.

Replot, Söderudden. Sj. och uppt., se mel.

TEXT.

1. Herr Wisbors han går på Sil-
verstjäggs gård.
Bland kämpar och svenner, som där ute
månd stå.
— i Grömborg —
Med järn och med sköldar de kläder sig
så grann,
de gingo nu alla för konungen fram.
— i Grömborg —
2. Och Silverstjäggs döttrar de sutto
kring ett bord,
de knöpplar vackra spessar åt käm-
parna i Nord.
Och Silverstjäggs hovmän de gjorde
besked,
och hällde i hornen det kostliga mjöd.
3. De slaktade oxar och kalvar och
svin,
de skålar de drack av det yppersta vin.
Och konungen sjölv uppå stolena satt:
»Vem vågar av eder mig spjärna i natt?
4. Och hören I kämpar vad jag säga
vill:
Den mig spjärner hör äldst dotteren till.»
Herr Wisbors han hörde de ordena klar,
sin sköld och sitt spjut uti handen han tar.
5. Herr Wisbors han rider på gån-
garen fram.
De svenner de ropte: »Han är utan skam!
Herr Wisbors, Herr Wisbors, du är en
våghals.»
De ordena hörde ju Wisbors ej alls.

6. Och Silverstjäggen upp utur guld-
stolen steg,
hans ögon de lyste, han ropar så vred:
»Herr Wisbors, du föres i tornena opp.
Dig vill jag avhugga din huvuknopp.»

7. De ordena hörde Herr Wisbors
så stolt:
»Jag är ingen barnunge kladder i kolt.»
Herr Wisbors han svänger på gångaren
sin:
»Ho vågar mig sätta i tornena in?»

8. Herr Wisbors han lade sitt spjut
under arm,
så spjårnt han dem alla förutan all harm.
Huld Signe hon beder för faderen sin:
»Herr Wisbors, du stille nu gångaren din.»

9. Herr Wisbors han lyfter sin hjälm-
mehatt,
så fick han ju se var skön Signe hon satt.
»För din skull jag spjårnte din fader i natt,
för din skull jag blev ej i tornet insatt.»

10. Och konungen kallar på hovmän-
ner mång:
»I driven Herr Wisbors utur min borg!»
Och konungen kallar på svennerna all:
»I driven Herr Wisbors utur mitt land!»

11. Herr Wisbors skön Signe tog upp
där hon satt:
»Dig haver jag ärligt förtjänat i natt.»
Han spränger sin gångare fram över mur,
så tog han skön Signe ur jungfrunebur.

12. Så redo de över båd åker och
äng;
det var ju helt annat än vila i säng.
Så redo de över till Sigtonnaborg;
der storknade fålen till mycken stor sorg.

13. Och Silverstjäggen skickar ut båd i
sitt land:

»I gripen Herr Wisbors med bojer och
band!»

Och Silverstjäggen skickar ut båd i sitt
rik:

»I binden Herr Wisbors och hämt ho-
nom hit!»

14. Och Silverstjäggen skickar ut båd
till var man:

»I rusten er alle till strid nu försan!
Herr Wisbors har rövat äldst dotteren
vår,
det bören I märka, han blir oss för svår.»

15. Herr Wisbors han talte till tjä-
naren sin:

»I släppen nu ingen på Sigtonneborg in!»
Herr Wisbors han talte till svennerna
små:

»I kläder er alle i hjärn och i ställ!»

16. Herr Wisbors han sätter sitt
spjut under arm,
så red han för alla de kämparne fram.
Han spjårnte dem alla båd stora och små,
och Silverstjäggen sjölv mände skåda
därpå.

17. Herr Wisbors han stryker sitt
blodiga spjut.

Han bad nu och konungen rida sjölv ut.
»Håll», ropte kongen förutan all svek,
»du är mig för mäktig, nu sluta din lek!»

18. Herr Wisbors jag ber dig nu
stille ditt sinn!

Åt dig vill jag giva äldst dotteren min.
— i Grömborg —

Herr Wisbors jag ber dig, nu stille var
man!

Åt dig vill jag giva min borg och mitt
land.»

— I Grömborg —

29. Herr Tidervall.

Helsingfors. Svenssons saml. 19, 17.
Ur osign. häfte. Uppt. A. P. Svensson.

1. Herr Tidervall rider sig till konungens gård,
och framföre honom den unga dronning står.

»I söken er konung, han är inte här,
I haden förut till mig så stort begär.»

2. Herr Tidervall tager dronningen
i hand;
de vandrade båda nu vägen allt fram.
Men budet det upp till unga kungen går:
»Herr Tidervall med dronningen nu
farer å.»

3. Konungen har ropte: »Mina hov-
män så bård,
vem bringar herr Tidervall uti mitt våld?
Det som han önskar, det så skall han få,
fast halva mitt rike, det så skall han få.»

4. Herr Tidervall sad: »Dronning du
gå längre fram,
de söka ditt namn till att bringa på
skam.»

Herr Tidervall svärdet ifrån skidan drog,
och femton hovmän han strax till jor-
den slog.

5. Herr Tidervall rider med konun-
gen tornei,
han fällde så konungen under sej.
»I ären ej kämpe att stå mig emot.»
Han sparkade konungen bak med sin fot.

6. Herr Tidervall sadla sin gångare
grå,
han red sig ett stycke sen därifrån.
Han tager i dronningens snövita hand,
han rider med henne till främmande
land.

30. Riddaren Sankt Göran.

MELODI.

a. KI, S.L.S. 82, 384; även S.L.S. 125, 48. (E)

a. Åb, Kimito, Långvik.
Sj. torparen *Söderström*.

Uppt. O. R. Sjöberg 1887.

Lo-vad va-re alls-mäk-tig Gud, dess - li - kes hans väl-sig-na-de son. För
e - der vill jag en vi - sa kvä - da om den rid-dar Sankt Gö - ran.

TEXT.
Översikt.

A. »Visan om den förträflige hjälten
Sankt Jöran», RE, R3, 165, 442.
B. Svenssons saml. 19, 30.
C. NI, Svenssons saml. 6, 80.

D. »Om den förträffliga St. Göran»,
SA, S.L.S. 40, 124.
E. »Riddar sanct Jöran», KI, S.L.S.
82, 189 (a).

A.

Replot, Vallgrund. Uppt. J. E. Wefvar 1875—76.¹

1. Lofvad vare alsmächtige Gud,
thesslikes hans välsignade son;
jag vil en visa qväda
om then riddaren Sanct Jöran.

2. Hör tu Jöran hvad jag säger dig,
tu skalt mit ärende uträtta;
til Capadociam, den store stad,
där skalt tu med drakenom strida.

3. Then staden är både bred och
lång,
ther bor en hednisk konung inne;
för samma stad ligger en drake,
han ligger then staden till mene.

4. Then draken han har så underlig
sed,
hvar dag vil han hafva sin föda;
både folk och fä, och vad han får,
så månd han then staden möda.

5. Hvar dag han icke sin föda får,
han blåser andan över muren;
alla the hans anda känna får,
the blifva ther utaf strax döde.

6. Then hafver en så underlig sed,
hvar dag vil han hafva sin föda;
både folk och fä förderfvar han,
så ock månd staden utöda.

¹ Sannolikt avskrift av ett svenskt skillingstryck. *Utgivarens anm.*